AYLIK DERGİ SAYI 4
OCAK 1989
KDV DAHİL 1000 TL.

DOĞAN KARDEŞ

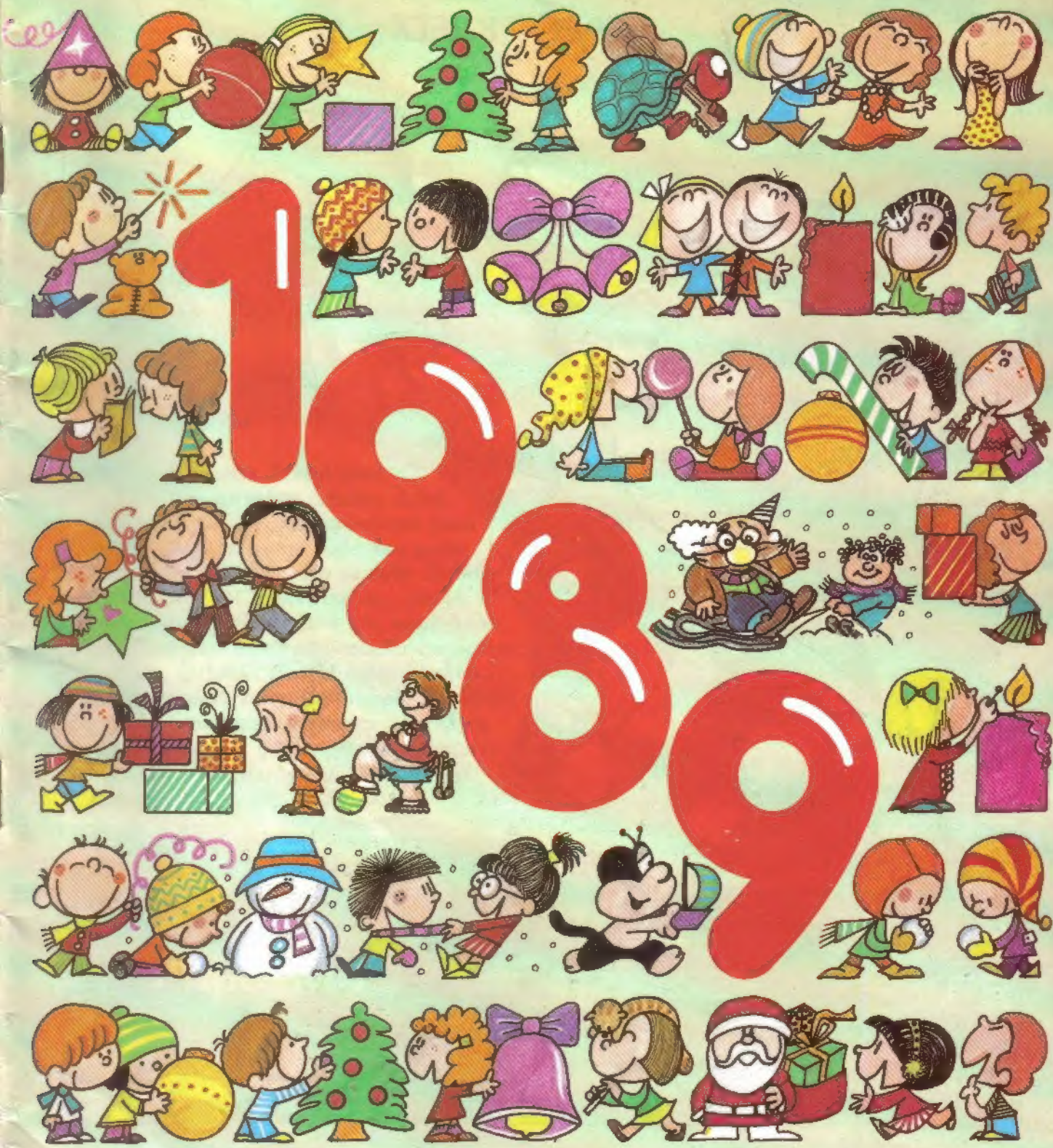

Binlerce, on binlerce
Doğan Kardeş okurunun ve bütün çocukların
yeni yılı renkli olsun, mutlu olsun.

YAPI KREDİ

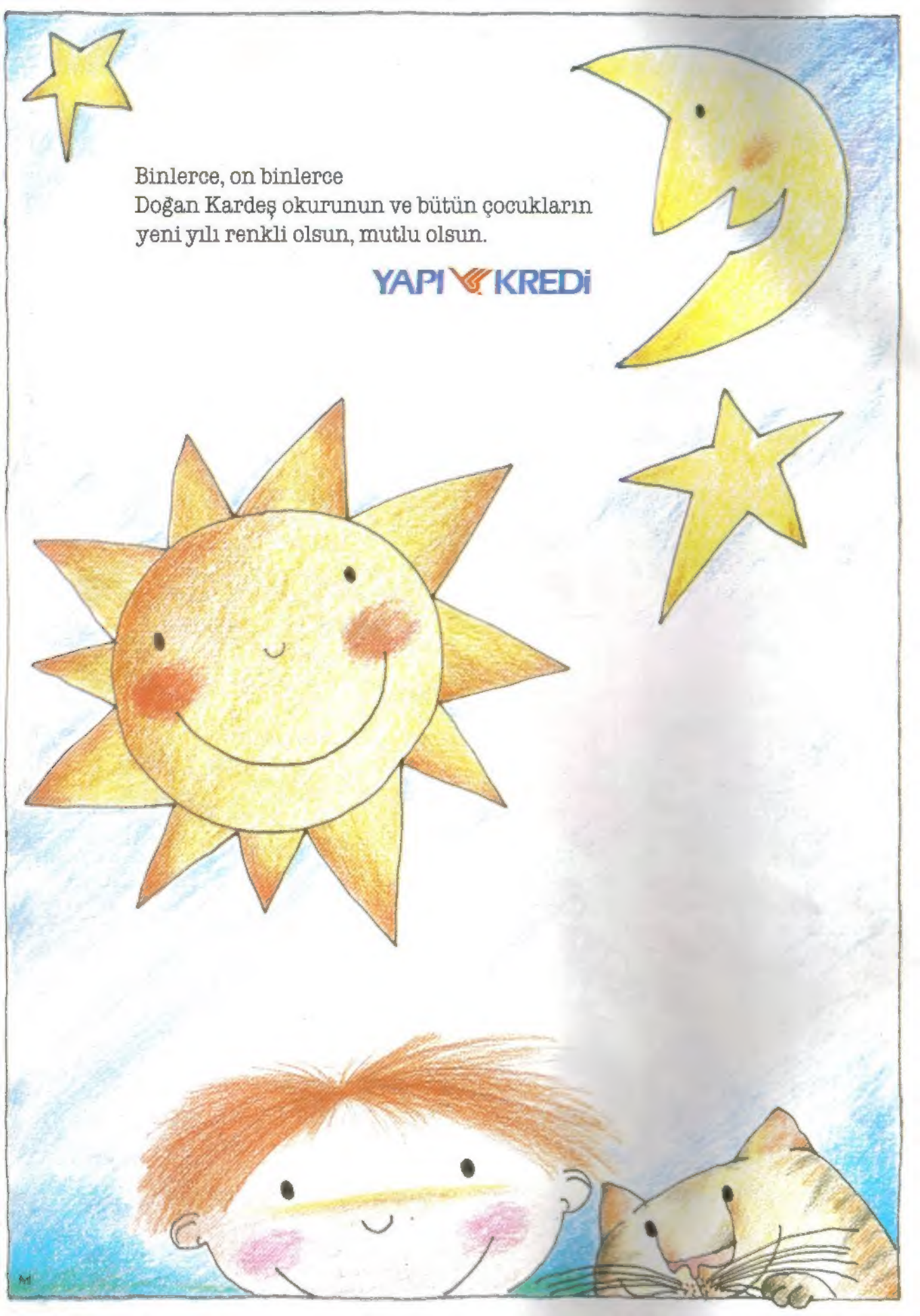

Merhaba Arkadaşlar,
Yeni yıla girerken, sizlere daha dolu dolu bir dergi hazırlamaya özen gösterdik. Tabii yine sizlerden gelen katkıların yardımıyla... Bu sayıyla birlikte verdiğimiz DİLMECE adlı oyunu, eminiz ki çok seveceksiniz. Yalnız sizler mi; anne-babalarınız da ellerinden düşürmeyecekler bu oyunu, görürsünüz. DİLMECE, sizi eğlendirirken sözcük dağarınızı zenginleştirecek, Türkçeyi daha iyi kullanmanıza yardımcı olacak ve düşünme yetinizi de güçlendirecek. Hepinize iyiliklerle, başarılarla dolu bir yeni yıl dileriz.

Harflerin öyküsünü duydunuz mu?
Sayfa 20-21'de

Zevkli bir oyun: Karagöz'ün Sepeti
Sayfa 26-27'd

Karamela sever misiniz?
Öyleyse neden yapmıyorsunuz
Sayfa 47'd

DOĞAN KARDEŞ

1945'TEN BERİ TÜRK ÇOCUKLARININ DERGİSİ

Sayı 4, Ocak 1999

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti.
Meşrutiyet Cad. No: 153, Tepebaşı/İstanbul
Tel: 145 80 80 / 175-185-316. Faks: 144 62 04

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti. Adına Sahibi: Münir SUBARLAS
Sorumlu Yayın Yönetmeni: Turhan ILGAZ
Yayın Kurulu: Necla Kızılçeç BAŞ, Enis BATUR, Nazar BÜYÜM, Faik ERTENER, Tarık GÜNERSEL, Turhan ILGAZ, Piyale MADRA, Sema Polat ÖĞÜT, Münir SUBARLAS, Nadir Ergin TELCİ
Grafik Düzenleme: Feridun ORAL, Keziban ÇAPKI
Katkıda Bulunanlar: Kemal AYDABOL, Orhan BURSALI, Abbas ÇILGA, Gülten DAYIOĞLU, Refik DURBAŞ, Kemal GÖKHAN, Güliz GÜLCÜGİL, İsmail GÜLGEÇ, Ahmet GÜVEN, Şehrazat KARAGÖZOĞLU, Yeşim MÜDERRİSOĞLU, Orhan ÖNAL, Ateş SUNAY, Sefa TAŞPOLATOĞLU, Enis TEMİZEL
Araştırma Kurulu: Didem GÜRSES, Yonca ATAÇ, Oya AYTEMİZ, Aydın GÖNEL

Abone ve Bilgişlem: Figen MANGALTEPE
Kapak Desen: Piyale MADRA,
Dizgi: Nuraş Koll. Şti.
Renk Ayrımı, Film ve Montaj: Laçin Repro
Baskı: CEM OFSET Matbaacılık San. A.Ş.
Dağıtım: GAMEDA

Fiyatı: 1.000.- TL. (KDV dahil)
KKTC Fiyatı: 1.500.- TL.
Abone Bedeli:
1 Yıllık : 10.000 TL.
6 Aylık : 5.000 TL.
Yurt Dışı: 27 US $ - 37 DM.

DOĞAN KARDEŞ POSTASI

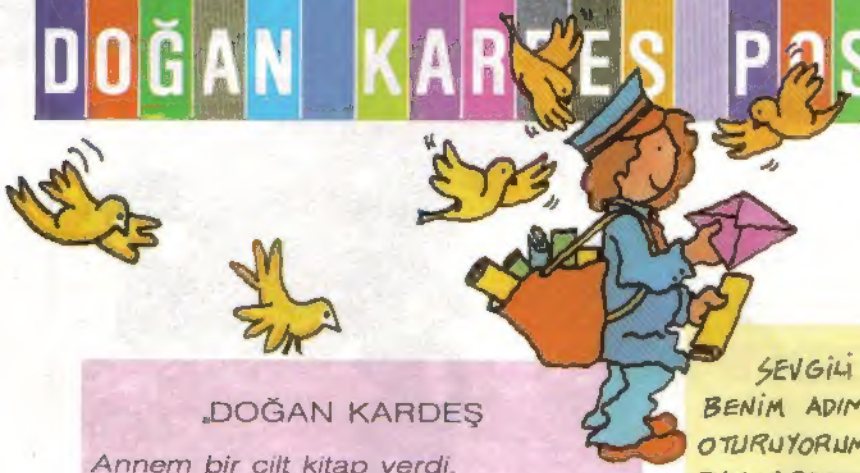

„DOĞAN KARDEŞ

Annem bir cilt kitap verdi.
Bunun adı "Doğan Kardeş" dedi.
Al, oku bunu göreceksin,
Birçok bilgi edineceksin.

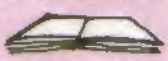

Aldım, açtım sayfalarını,
Okudum bütün satırlarını,
Bıkmadan, usanmadan, gece gündüz
Görmemiştim böyle dergi henüz.

O zaman demiştim ki içimden;
Keşke yayınlasalar bu dergiyi yeniden
Ve işte yine varsın sen,
Doğan Kardeş çok yaşa sen.

Yeşim Öztürk

SEVGİLİ DOĞAN KARDEŞİM
BENİM ADIM NASİP ERMAN. İZMİR'DE OTURUYORUM. 5. SINIFTAYIM. ARKADAŞLARIMIZA YARDIM EDEBİLİRİM.
DERGİMİZİ HAZIRLARKEN RESİMLERİ BEN YAPABİLİRİM. BEN RESİMİ ÇOK SEVİYORUM. VE GÜZELDE YAPIYORUM. BİRKAÇ YARIŞMADA BİRİNCİ OLDUM. YARDIM EDERİM. DOĞAN KARDEŞ SENİ ÇOK SEVİYORUM. HER AY SENİ BEKLİYORUM. ROMANLARIN, BÖLÜMLERİN, EL BECERİLERİN ÇOK GÜZEL. BENİM ANNEM DE ÇOCUKKEN ALIRMIŞ SENİ. ŞİMDİ DE BEN ÇOK SEVİYORUM SENİ.

NASİP

SUDAKİ ÇOCUK

Geçen yaz
Dizlerine değin
Denize girmiş ya
Yüzdüğünü söylüyor

Kış günü de
Özenmiş ördeklere
Sırılsıklam
Annesi ne yapsın şimdi
Görenler gülüyor

H. Akarsu

ÇOCUĞUN ŞEKERLERİ

Şekerleri dökülmüş yolda
Canı gidiyor çocuğun
Toplayıp çöpe atarken
Başında duruyor annesi

H. Akarsu

"OLANAKSIZ" OLUR MU, OLMAZ MI?

Baba öfkeyle bağırıyordu. "Rezalet! Rezalet!.. Okulu iyice sermişsin. Hiç çalışmıyorsun."

— Ama baba, o kadar çok ders yığılıyor ki başarmak olanaksız.

— Ne demek olanaksız? Ben Türkçe'de olanaksız diye bir sözcük tanımıyorum.

Babasının bu sözü üzerine oğlu odadan çıktı. Banyodan dişmacunu tüpünü alıp geri döndü. Tüpü masanın üzerine sıkıp boşalttı. Sonra seslendi:

— Haydi bakalım babacığım, doldur şimdi şu macunu tüpe!...

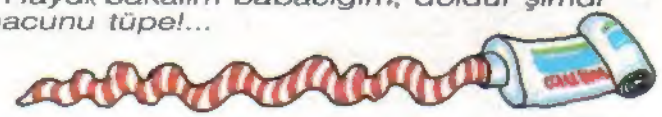

SIKI TEMBİH

Öğretmen, Nihat'ın yanına gelerek sordu:

— Ne o Nihat, hasta mısın?..

— Hayır öğretmenim, hasta değilim.

— Kulağındaki pamuk ne?

— Annem, okula gelirken sıkı sıkı tembih etti; "Okulda öğrendiklerin, bir kulağından girip öbüründen çıkmasın." dedi de...

YASTIK

Çocuk, çalışmakta olduğu Fransızca kitabından başını kaldırıp yarım yamalak Fransızca bilen babasına sordu:

— Babacığım, Fransızca'da yastığa ne denir?

Bir süre düşünüp başını kaşıyan baba:

— Oğlum, Fransızlar yastık kullanmazlar ki...

HAKSIZLIK

Öğretmen, sınıfa girince iki öğrencisini kavga ederken yakalamış:

— Gelin bakayım buraya. Söylemedim mi ben "Güzel güzel, kardeş kardeş geçinin" diye? Ceza size. Birbirinizin adını ellişer kez yazacaksınız.

Cem itiraz etmiş:

— Olmaz öğretmenim, haksızlık bu. Biliyorsunuz benim adım Cem, arkadaşımınki Cemalettin.

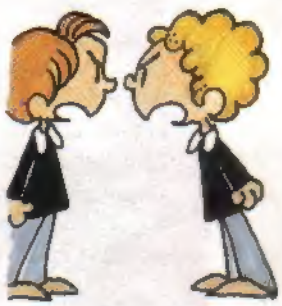

DOĞAN KARDEŞ DERGİLERİ İLE ÇOK GÜZEL VAKİT GEÇİRİYORUM. VE DOĞAN KARDEŞ'İ ÜRETENLERE TEŞEKKÜR EDERİM. DOĞAN KARDEŞ'DEKİ ÇİNMECE OYUNUNU ÇOK BEĞENİYORUM. KARDEŞİM DE TOPAÇ ADLI ÇİZGİ ROMANIN DEVAMINI İSTİYOR.

BEN DOĞAN KARDEŞ DERGİSİNİ ÇOK BEĞENİYORUM, ANLATACAK GİBİ DEĞİL, O ZAMAN NİYE İLKBAŞA YAZMADIN DERSENİZ. ÇÜNKÜ BEN BUNU ZOR YAZDIM. HEM DE ÜÇKEREDE YAZDIM ONLARI DA SİLDİM. ÖZÜR DİLERİM. BEN DUYGULARIMI AÇIKLAMAYI PEK BECEREMİYORUM. BENİ DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER.

SEVGİLERLE ERKAN BARIN

Gülüş'ten Mektup Var

Sevgili Arkadaşlar,

Bu derginin haftalık, hatta günlük olmasını ne çok isterdim bilemezsiniz. Nedeni, size Belçika'dan vereceğim haberlerin çok ilginç olması. Onları, sizlerle paylaşmak için sabırsızlanıyorum. Geçen sayıda sizlere "Grand Place"tan söz etmiştim.

Çevresi gotik stilde süslenmiş yapılarla çevrili, tatil günleri dolup taşan bu meydanın dört beş yılda bir tümüyle çiçeklerden oluşan bir halıyla kaplandığını söylesem inanır mısınız? Resimde de çiceklernden oluşturulmuş halılardan birini görüyorsunuz.

Bazı yapıların çatısındaki heykellere dikkatinizi çekerim. Hepsinin de ayrı bir öyküsü vardır. Heykel deyince aklıma geldi. Herhalde hepiniz, zaman zaman bir heykel yaratmayı hayal etmişsinizdir:. Kiminiz uçan bir fil, kiminiz altı ayaklı bir insan, hatta dev kafalı bir köpek!.. Ama herhalde hiçbiriniz kalkıp da Grand Place gibi birçok insanın uğradığı bir yerin yakınlarına çiş yapan bir oğlan çocuğu heykeli yapmayı aklınızdan bile geçirmemişsinizdir!..

Evet arkadaşlar, Brüksel'in sokaklarından birinin köşesinde, boyu bir metreyi bile bulmayan "Menneken-pis" (işeyen çocuk) adlı, ünü boyundan çok daha büyük şirin, bir heykelcik var. Öyle ünlü ki, neredeyse Brüksel'in sembolü haline gelmiş. Anlatılan efsanelerden birine göre bu çocuk, şehri yakmak isteyen düşmanların meşalesini kendi yöntemince söndürmüş. Bir başka efsaneye göre de zengin bir burjuva, tek çocuğunu kalabalıkta kaybetmiş. Beş gün sonra da onu şimdiki halde bulmuş. Üstelik bu heykelin iki yüzden fazla elbisesi var!.. Soylu kişilerin bile bu kadar elbisesi yok doğrusu. Belçika'nın en hoşuma giden tarihi eserlerinden biri de bu komik heykel işte...

Bu seferki haberlerim bu kadar. Tekrar görüşmek üzere hoşçakalın arkadaşlar.

Gülüş Gülcügil
Balticelaan 14 1940 W. St. Etienne
Brüksel-Belçika

HABERLER

Uçtu uçtu Noel Baba uçtu

Bu, ister inanın ister inanmayın, Noel Baba'nın Avusturalya'ya paraşütle atlayışının resmidir. Hediye verme sanatının bu ölümsüz ustası, meşhur ren geyikleri gibi sıcak hava sevmediğinden bu yolu tercih etmiş olmalı. Bildiğiniz gibi biz Türkiye'de kış yaşarken o diyarda yazın keyfi çıkarılıyor.

Avusturalya aynı zamanda bir kıtaya yayılmış olan tek ülke. İyi haber alan kaynaklara göre Noel Baba sadece hediye dağıtabilmek için değil, biraz da güneşlenip denize girmek istediği için gitmiş o geniş topraklara.

Peki dünyanın öbür yerlerine vaktinde yetişebilecek mi?

Vallâ bu onun sorunu. Biz hediyemizi isteriz.

YILDIZ KÖPEKLER

Film dünyasının yıldız köpekleri New York'ta ödüllendirildi. Köpekliğin soylu sembolü olan Lassie'nin saygıyla anıldığı ödül töreni içten alkışlar ve duygulu havhavlarla geçti.

En uzunu beş dakikalık olan filmlerin değerlendirildiği yarışmada dikkate alınan en önemli ölçüt yaratıcılıktı. Konularla yaklaşımların çeşitliliği çarpıcıydı. Uzayda gezen köpekler, sessiz dramlar, "Hav Hav Zehir Hafiye" gibi gerilim filmleri...

"Yılın En İyi Filmi" seçilen eserin yapımcısına 20 bin dolar ödül verildi. Ayrıca 400 umutlu adaydan dördüne çeşitli dallarda ikişer bin dolar dağıtıldı.

"Yılın En İyi Oyuncusu" seçilen 9 yaşındaki Kink Carr adlı kuçukuçu zaferinin tadını sahibinin yatağında şampanya ve meyve ile çıkardı.

LEGO CENNETİ

Disneyland'den sonra, 1989 ilkbaharında dünya çocuklarını yeni bir yeryüzü cenneti bekliyor: LEGOLAND. Yarım yüzyıl içinde, dünyanın en sevilen, en yaygın oyunu haline gelen LEGO'nun öyküsünü biliyor musunuz?

Bugün bile formülü saklı tutulan bu "plastik mucize"yi, Danimarka'nın küçük bir kasabasında, 1934 yılında, Ole Kirk Christiansen gerçekleştirdi. Anadilinde "iyi oynamak" anlamına gelen "leg godt" kelimelerini kısaltarak oyuncağına isim takan Christiansen, üst üste başarısızlıklara uğramasına karşın mücadelesini terk etmedi. Gerçek başarı ise, 1960'a doğru gelecekti.

LEGO fabrikaları şimdi İsviçre, Kore, Amerika Birleşik Devletleri ve Brezilya'da büyük bir üretim temposu içinde çalışıyorlar. Yılda kaç LEGO parçası yapılıyor biliyor musunuz? Tam 3 milyar parça! Yeniliklerin ardı arkası kesilmiyor LEGO'da, ama bütün formüller hâlâ büyük bir gizlilik içinde.

LEGO'yla ilgili sayısal bilgilerin en önemli ortak özelliği şaşırtıcılığı. Şöyle bir bakmaya değer:

LEGOLAND'de, doğanın bütün kahramanları gerçek boyutlarında yer alıyorlar: Zebralar, filler, zürafalar...

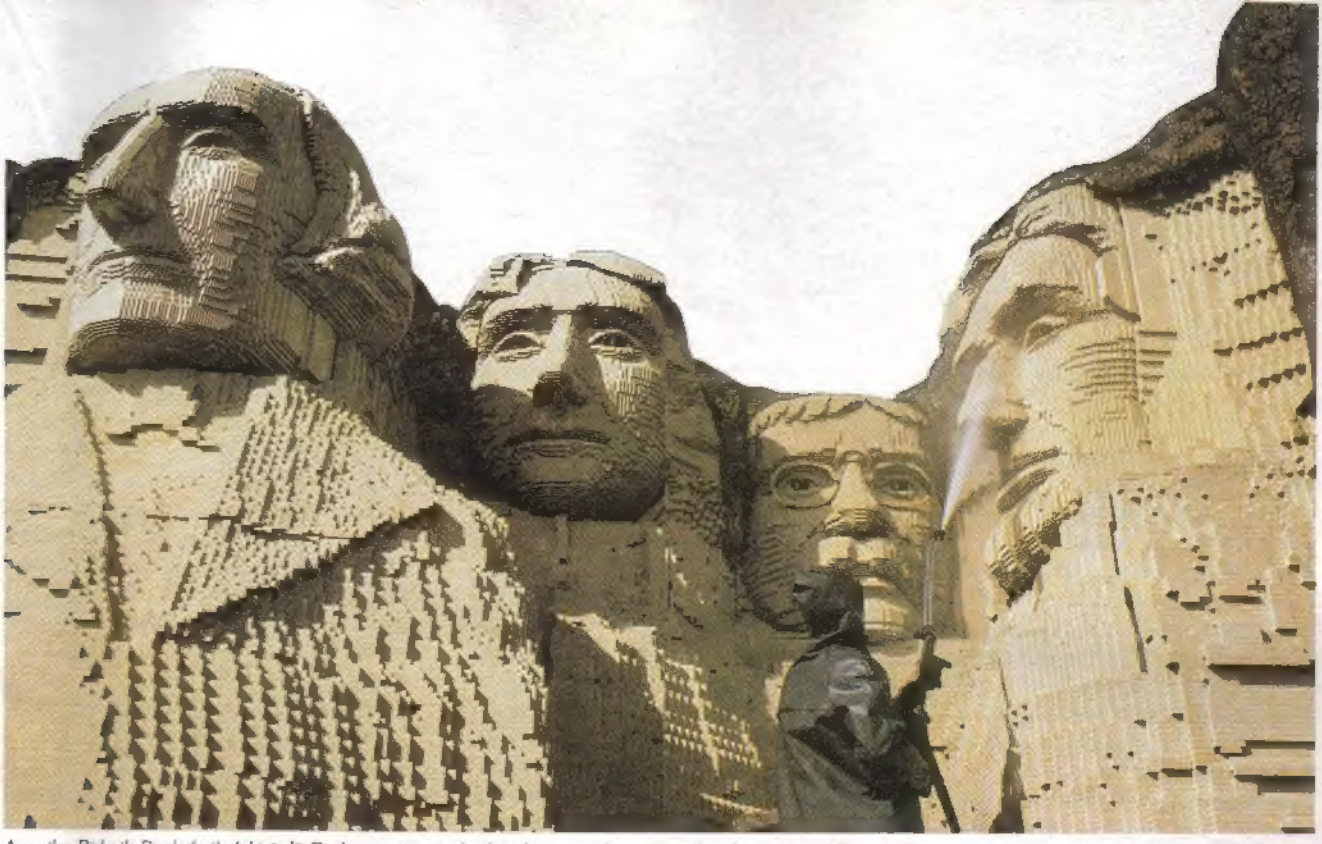

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ünlü Rushmore tepesinde, kayalara yontulmuş Amerika başkanları olduğunu bilmeyeniniz yoktur. Güney Dakota eyaletindeki bu tepede Washington, Jefferson, Lincoln ve Roosevelt'in dev "portre"leri hayranlık uyandırır.LEGOLAND'de yer alacak 12 metrelik benzeri, aslında 1974'de gerçekleştirilmişti. Bu çalışma için 1500000 parça kullanıldı.

— 3 LEGO parçasıyla 1060 "şey" yapılabiliyor.

— 6 LEGO parçasıyla 102 981 500 "şey" yapılabiliyor!

— Bugüne kadar 300 milyon çocuk LEGO'yla oynamış.

— LEGO firması, bugün 125 ülkede etkinlik gösteriyor.

— LEGO'nun sihirli formülü: **0937** (Ters çevirip okuyun: **LEGO**!) Bu bilgi doğru değil: Bir Çinli zanaatkâr, LEGO'lara çok benzeyen parçalar üretip bu ismi vermiş!

Evimizde, LEGO parçalarıyla neler yapmadık bugüne kadar, değil mi? Uzay araçları, bahçeli evler, dinozorlar, geniş fabrikalar vb. Ama artık, tasarıların boyutları akıl sır ermez büyüklüğe ulaşmış durumda. Atina'daki ünlü Partenon Tapınağı; 1/20 boyutlarındaki bir tıpkısı 265 000 parça ile gerçekleştirildi. Paris'teki dev Beaubourg Müzesi ; ise 38 000 parça ayrıldı.

Bir LEGOLAND de biz düşünelim mi? Haydarpaşa Garı; TBMM binasını,Bodrum Kalesini,Nemrud Dağındaki heykelleri yapamaz mıyız?

Bu yeni cennetin bir ilginç yanı da, yeryüzünün ünlü şatolarına, saraylarına, kulelerine geniş yer açması.

15 yıl sonra Mars'tayız.

Bu sayımızda sizlere, TV'de izlediğiniz bir uzay masalı değil, gerçek bir uzay macerası anlatmak istiyoruz. Sovyetlerin beş ay önce, Mars'a göndermek üzere Phobos-1 ve Phobos-2 adında iki uzay aracını uzaya fırlattığını biliyor musunuz? Biraz heyecanlanmanız için sizlere, bir de sır verelim: Bu araçlar, insanın 15 yıl içinde Mars'a ayak basabilmesi için araştırmalar yapacak, gerekli bilgileri toplayacaklar.

Uzay araçlarının neler yapacağını öğrenmeden önce, Mars'la ilgili bazı bilgileri hatırlayalım:

Mars, güneş sistemimizdeki 9 gezegenden biri. Rengi nedeniyle ona kırmızı gezegen de deniyor. Biz Dünyalılar Mars'la her zaman çok yakından ilgilendik. Belki de bunun nedeni, yüzeyini gözlemleyebildiğimiz bize en yakın gezegen oluşu ve dünyamıza çok benzemesidir. Çoğunuz, "Marslılar" üzerine bilimkurgu öyküleri okumuş, filmler seyretmiştir. Marslıların Dünya'yı istila olasılığı, uzun zaman Dünyada korku yaratmıştır. Bu konuda gerçek bir öykü de anlatabiliriz: 1938 yılında ünlü film oyuncusu Orson Welles Amerikan radyosunda yayımlanan bir programında "**Duyduğunuz çanlar Marslıların Dünya'yı işgale başladıklarını haber vermektedir... Beş büyük makine Dünya'ya kondu... Marslıların silindirleri bütün Dünyaya yayılıyor... Şimdilik bu kadar.**" demiş ve radyoyu dinleyen herkes paniğe kapılmıştı.

Bugün Mars'ta Dünya'daki gibi canlıların yaşamadığı artık biliniyor. Ama toprak altında, buzullar içinde mikroskobik yaşam olduğu sanılıyor. Bazı bilimadamları, 4.5 milyar yaşında olan Mars'ta bir zamanlar Dünya'daki gibi uygarlıkların bulunduğunu ve çevre ve iklim şartlarının değişmesi sonucu yaşamın son bulduğunu öne sürüyorlar.

Kutupları buzullarla kaplı olan Mars'ta müthiş toz fırtınaları, uçuşan bulutlar var. Havasında ise karbondioksit oranı çok yüksek. Bu gazın zehirli olduğunu biliyorsunuz. Bizim soluduğumuz havada da karbondioksit var. Ama oksijen her zaman daha fazla olduğu için, karbondioksitin bize zararı dokunmuyor. Mars'ın havasında bulunan oksijen miktarı, biz insanların soluk alıp vermesine yetmeyecek kadar azdır. Mars ne kadar sıcak: Ortalama sıcaklık -23 derece. Ama ekvator bölgesinde yazın sıcaklık +23 dereceye yükseliyor.

1970'li yıllarda Sovyetler Birliği Mars'a birkaç uzay aracı gönderdi. Mars-1, Mars-2 ve Mars-3 adındaki bu uzay araçları, sırasıyla birincisi Mars'a ulaşamadı, gezegeni kaybetti. İkincisi gezegene iniş sırasında parçalandı. Üçüncüsü Mars'a indi, ancak, sadece birkaç dakika dünyaya haber gönderdi, sonra da sustu.

Amerikalılar ise 1976 yılında Viking robotu gönderdiler. Robot, Mars'a başarılı bir iniş yaptı. İçindeki kimya laboratuvarı ile Mars'ın toprağını inceledi

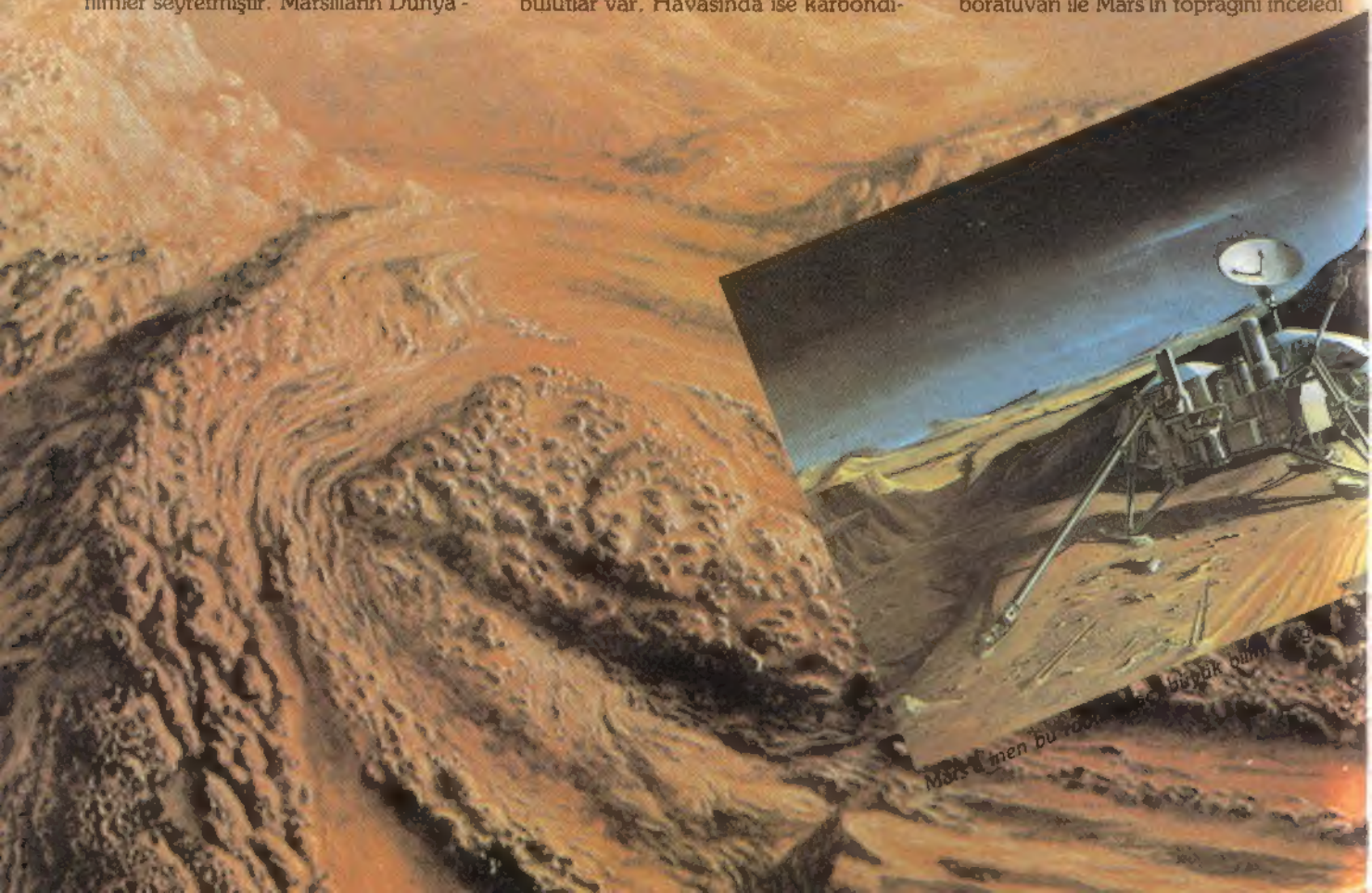

ve Mars yüzünün ilk fotoğraflarını çekti. Ay'dan sonra Mars toprağının da fotoğraflarını görmek, heyecan verici ve harikulade bir olaydı. İnsanoğlu artık Mars'a el atmıştı.

Sizlere Mars yazısını sunmamıza neden olan Sovyet Phobos-1 ve Phobos-2 Sovyet uzay araçları da şimdi Mars yolundalar.

Phobos nedir, biliyor musunuz? Mars'ın iki uydusundan birinin adı. (Bilginizi hatırlayın: Dünya'nın da bir uydusu var. Ay) Diğerinin adı ise Daimos. Mars'ın bu iki uydusunun adları, Yunan efsanesinde Savaş Tanrısı'nın arabasını çeken atların adlarından geliyor. Bu atların adları Phobos (yani korku) ve Daimos (yani dehşet) idi. Gökyüzündeki gezegen ve yıldızların çoğuna, efsanelerde geçen adlar takılıyor. Nitekim "Mars" da, Savaş Tanrısı'nın adıdır. Sovyet uzay araçları, özellikle Phobos uydusunu inceleyecekleri için, Phobos-1 ve Phobos-2 şeklinde adlandırıldılar.

Uzay araçlarından ilki, Mart ayının son haftasında Phobos uydusunu 30 km. uzaklıktan TV kamera ile gözlemleyecek. Nisan ayı başında ise, patatese benzeyen bu uydunun 30 ve 80 metre üzerinden bir yaya yürüyüşü yavaşlığında uçacak. Bu yaklaşma sırasında, uzay aracına yerleştirilen deney araçları çalışmaya başlayacaklar:

Her beş saniyede bir, bir lazer silahı Phobos toprağına güçlü bir ışık kaynağı gönderecek, araçtaki diğer çok duyarlı aletler de topraktan çıkan dumanların kimyasal yapısını analiz edecek

Ayrıca, uzay aracı iki kara robotunu Phobos'un üzerine indirecek Robotlar Phobos toprağını incelerken, kameralar da yakın çekim yapacak. Güneş enerjisi ile çalışan Robot 687 gün, yani bir Mars yılı boyunca araştırmalarını sürdürecek

İkinci robot (adı: Zıp Zıp) antene benzer ayaklara sahip. 40'ar metrelik adımlarla zıplayacak ve uydunun manyetik özelliklerini saptayacak.

Phobos uydusu üzerinde yerçekimi dünyadaki yerçekiminin ancak binde biri. Yani Sizin yeryüzünde yapacağınız 1 metrelik sıçramanız, Phobos üzerinde tam 1000 metreye denk gelecektir. Orada sıçraya sıçraya bütün uyduyu dolaşmanız çocuk oyuncağı!

Bir şey daha var. Phobos uydusu, Mars'a giderek yaklaşıyormuş. Bilimadamları hesap etmişler: Uydunun Mars'ın çevresinde son dönüşü 50 milyon yıl sonra olacak ve Phobos Mars'a çarparak yok olacak. Mars üzerinde de kocaman bir krater açılacak.

Sizlere son bir bilgi daha: Dehşet (Daimos) adındaki diğer uydu ise Mars'tan giderek uzaklaşıyor. O da herhalde 50 milyon yıl sonra Mars'ın uydusu olmaktan çıkar, kimbilir belki de dünyamıza yaklaşır ve bizim uydumuz olabilir, ne dersiniz?

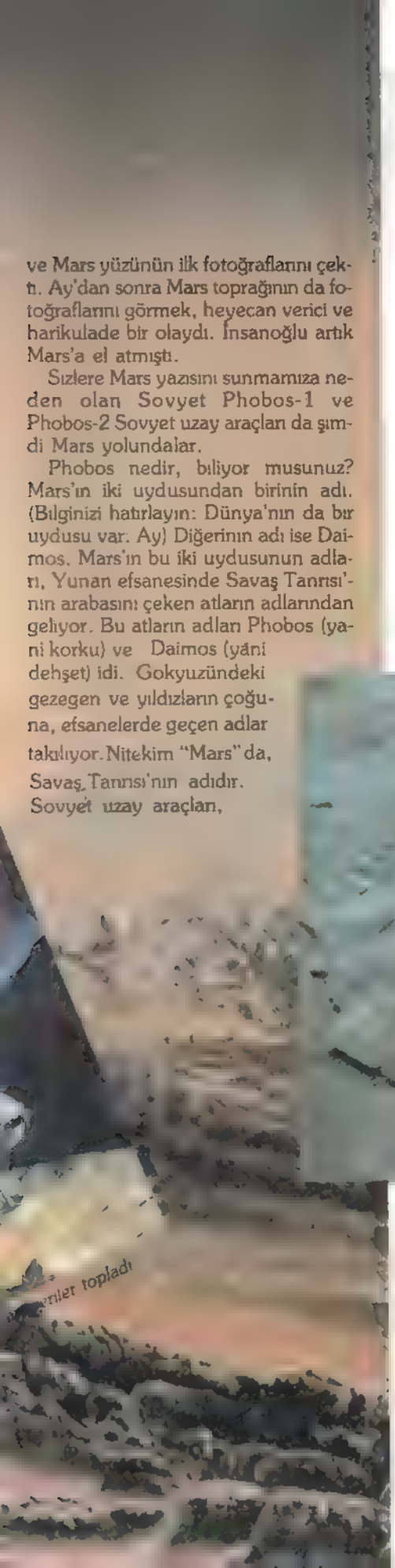

...riler topladı

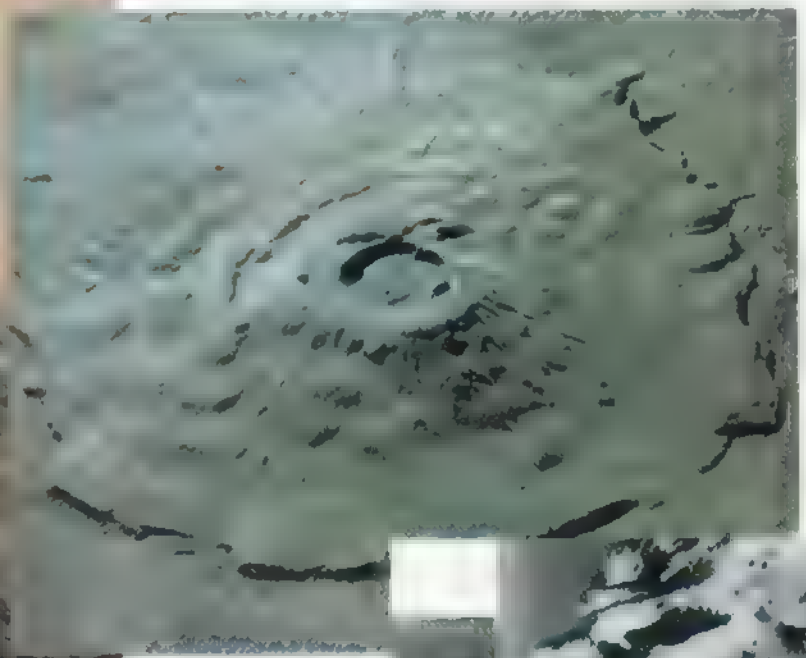

Mars'ın yüzeyine paraşütle inen uzay aracı, ilginç jeolojik veriler elde etti

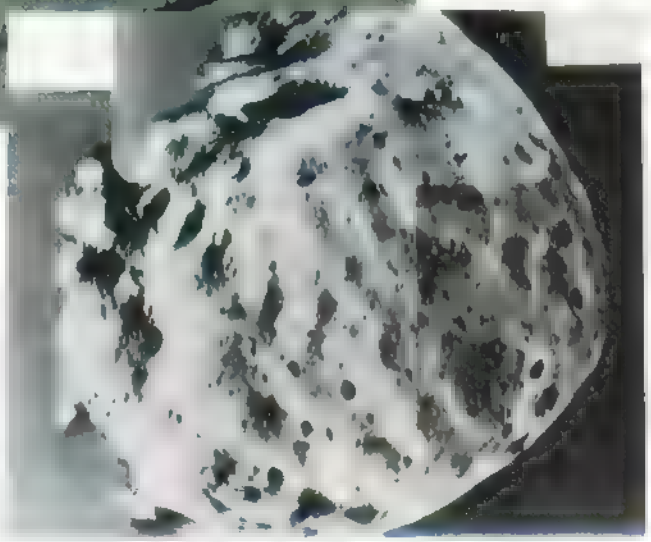

Mars'ın uydusu Phobos'un yanından geçerken, uzay aracı Viking'in çektiği bu fotoğraf uydu yüzeyinin volkanik özelliklerini saptıyor

Uzay Ansiklopedisi

GEZEGENLERE YOLCULUK

Yazan: Tarık GÜNERSEL
Çizen: Kemal AYDABOL

İSTERSENİZ ŞİMDİ GÜNEŞ SİSTEMİNE TOPLUCA AMA KISACA BAKALIM ÇOCUKLAR. ÖNCE GEZEGENLERİN BÜYÜKLÜKLERİ:

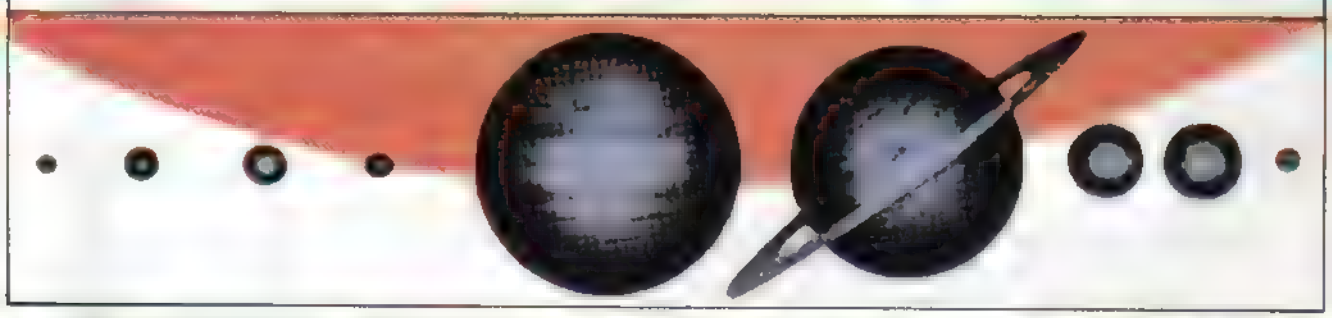

"BU SIRADA" UZAYIN COK UZAK BIR KOSESINDE .
zbgnwbrznsk!
ksnzrbwngbz!
zbgnwbrznsk!
ksnzrbwngbz!
ZBGNWBRZNSK!
KSNZRBWNGBZ!
PEKI YA VENUS?

VENÜS

YÜZEY ISISI: 480°C

YOGUNLUK: 5,2 x

KARBONDİOKSİT

ATMOSFER
BASINCI: DÜNYANINKİNİN 91
KATI

VENÜS YÜKSEKLİK HARİTASI

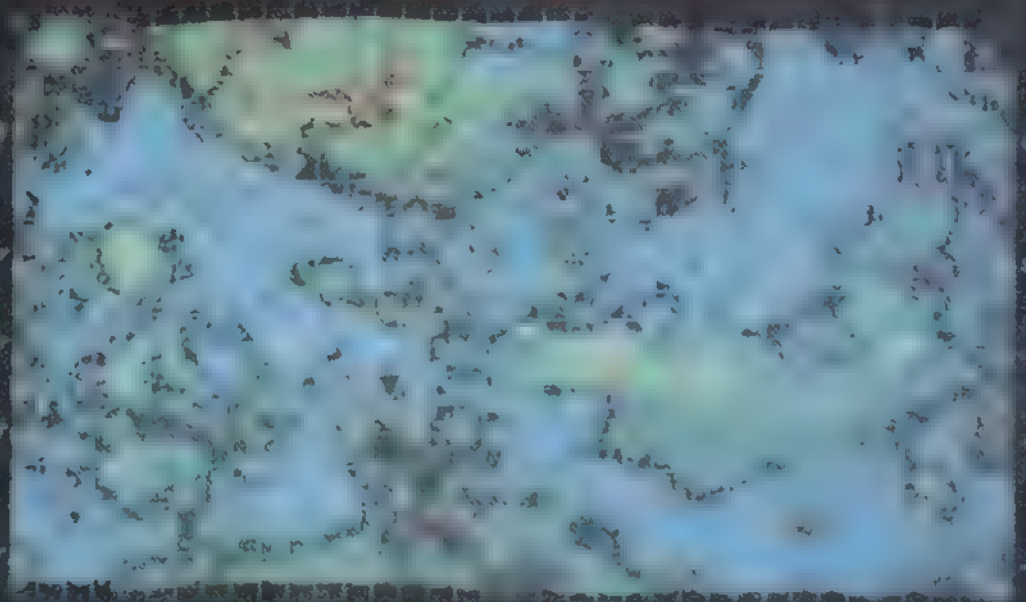

ALTIMETRY OF VENUS

DOLU DOLU ANADOLU

Noel Baba efsanesi

Geçen sayımızda Frigya Kralı Midas'ın başından geçenleri anlatırken Orta Anadolu'da gezinmıştik Şımdi biraz aşağıya, Anadolu'nun güneybatı bolgesine, Likya kıyılarına uzanalım.

Çok eski çağlarda buralarda nice antik kent kurulmuştu. Bu kentlerden iki tanesi var ki sizler ıçin bir başka anlam taşır. Myra (Mıra ya da Mürabugünkü adı Demre) ve Patara (Bugünkü adı Ovagelemış). Bütün dünya çocuklarının her gelen yeni yılda özlemle beklediği Noel Baba, Patara'da doğmuştur. Bütün yaşamını da Demre'de geçirmiştir. Kısacası, asıl adı Aziz Nikola olan bu ak sakallı, sevimli ihtiyarcık Anadoluludur. Anadolu toprağında yaşamış, Anadolu güneşinde ısınmıştır. Her yılın sonunda hediyelerle dolu çuvalını sırtına aldığı gibi Demre'den yola çıkar, onu bekleyen dünya çocuklarının rüyalarına girer.

Şımdi de onun yaşadığı çağa ve olaylara daha yakından bir göz atalım.

Noel Baba'nın yaşadığı çağlarda Demre hareketli bir kentti. Denize yarım saatlik uzaklıkta bulunuyordu. Önemli bir ticaret merkeziydi. Ayrıca Hıristıyanların dını merkezi sayılıyordu. Bu yüzden çok uzak yerlerden buraya ziyarete gelirlerdi Zaten Noel Baba da burada dın görevlisiydi. Çevresine olan yardımseverliği, iyiliği ile ün yapmıştı. "Aziz Nikola, Kutsal insan" adını vermişlerdi ona... Şımdi size onunla ilgili bir dizi söylentiyi aktaralım:

Noel Baba, bir gün ufak bir yelkenli ile Palasti'ye gitmek üzere yola çıkmış. Korkunç bir fırtınaya yakalanmış. Tanrıya öyle bir yalvarmış ki bir süre sonra deniz durulup, eski haline dönmüş. Yanındakiler çok şaşırmış bu işe... Bu olaydan sonra onu, Deniz Tanrısı Poseidon ile bir tutmuşlar. O günden sonra Demreli balıkçılar denize açılırken, Noel Baba'nın tahtadan figürü yapıp denize atarlar ve yolculukların kazasız belasız geçmesin. dilerlerm

Yine bir gun, Demre'de buyuk kıtlık olmuş Halk zor durumda kalmış Limana gelen buğday yüklu gemiden, halk, borç harç buğday alm Gemiler buğdayı boşaltıp. dönuş yolculuğuna başlamışlar O sırada gemidekiler boş ambarların bir anda buğdayla dolduğunu görüp, hayrete düşmüşler. Burada da Noel Baba onların bu iyi niyetli davranışını, karşılıksız bırakmamış...

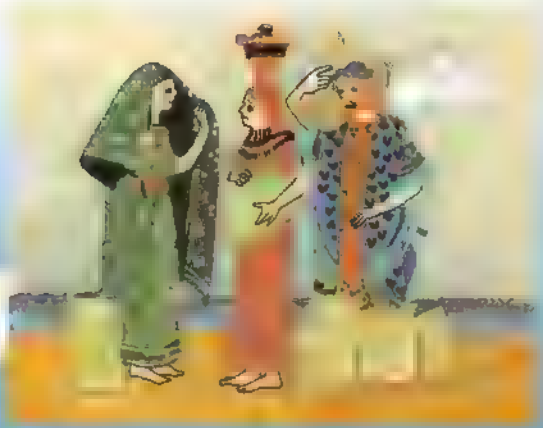

Bir başka olay ise şöyle: Myra'da, çok fakir 3 kız kardeş yaşarmış. Noel Baba her yıl 26 Aralık'ta gizlice gelip, bu yoksul evin bacasından 3 kıza birer kese altın bırakmış. İşte çocuklar, Noel Baba'nın yaptığı bu iyilikler kısa sürede her yana yayılmış. Ama Aziz Nikola'nın bu kadar ilgi ve sevgi görmesini çekemeyenler de varmış. O sıralarda baş gösteren veba salgınının nedenini, kentin ileri gelen yöneticileri, Aziz Nikola'ya yüklemişler. Onu hapse attırmışlar. Bir süre hapiste kalan Noel Baba, çıktığında kendi dağına dönmüş. Sonra köy köy, kasaba kasaba dolaşmaya başlamış. Beraberinde hayvanlar, ekmek, para götürürmüş. Her vardığı yerde iki inek satın alıp, onları kurban ediyor, bütün kasaba halkına şölenler veriyormuş. Böylece Noel Baba herkesin sevdiği, aradığı bir insan olmuş. Anadolu yurttaşı Noel Baba'nın adına yapılan kilise ve mezarı Demre'de bulunmaktadır.

Ne yazık ki, 1087'de İtalya'nın Bari kentinden gelen soyguncu ruhlu bazı tüccarlar onun mezarını açıp kemiklerini ülkelerine götürdüler ve Noel Baba'yı doğduğu topraklardan ayırdılar.

POSEIDON: Eski çağlarda Deniz Tanrısı olarak bilinen ve efsanelerde önemli bir yer tutan Poseidon, fırtınalar yaratır, fırtınalar durdurur. Nehirler ve dereler onun emrindedir İmroz Adası yakınlarında, deniz altında bir sarayı olduğuna inanılır. Güçlü bir Tanrıdır Elindeki üçlü mızrağıyla karaları sarsar, depremler yaratır. Heykel ve kabartmalarda arabası istiridye kabuğu olarak gösterilir. Arabayı çeken atların altın dizginleri vardır ve belden aşağısı balık halindedir İnsanlara atı ilk kez Poseidon'un verdiğine inanılır

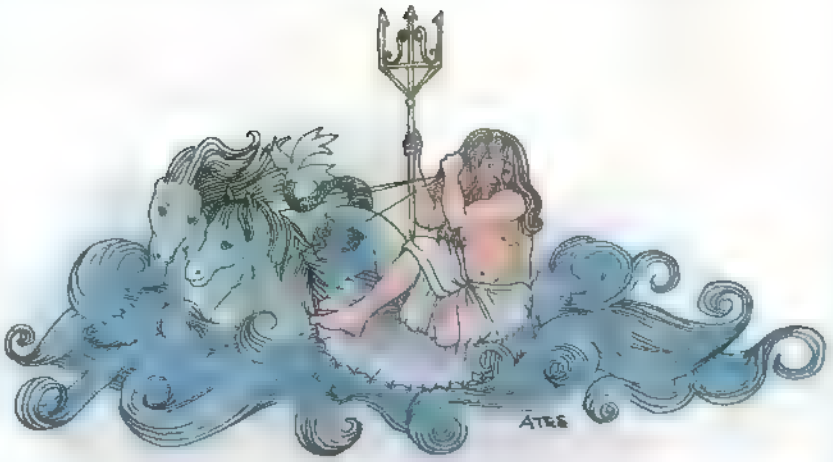

LYKIA (Likya): Daha önceki sayılarda sözü edilen Frigyalılar ve Lidyalılarla aynı çağda yaşamış olan Likyalılar, Anadolu'nun güneybatısında yani Teke Yarımadası'nda yerleşmişler ve buraya Likya adını vermişlerdir. Oldukça engebeli bir yerleşim alanı olduğu için, mimari yönden değişik bir görünümü vardır. Kaya mezarlarıyla ünlü olan Myra (Demre) önemli bir merkez oluşturur. Likyalılar en iyi sanat ürünlerini MÖ 5. ve 4. yüzyılda vermiştir. MS 4 yüzyıl sonlarına kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir

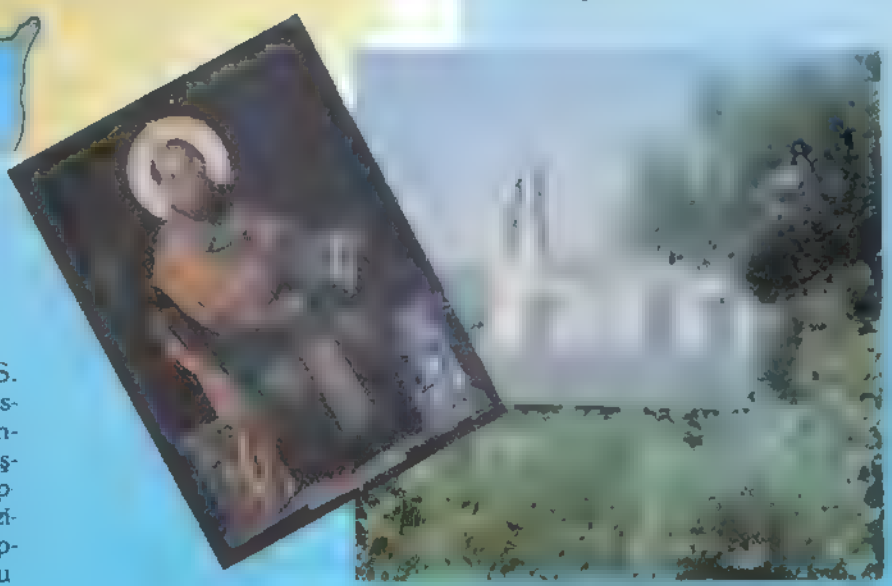

Demre kasabasındaki Aziz Nikola kilisesinden bir görünüş, ve Nikola'nın ikonası...

AZİZ NICHOLAS (Nikola): Aziz Nikola, Patara'da doğmuş, M S. IV. yüzyılda Demre'de yaşamış, Hıristiyanların çok sevdiği bir azizdir. Çünkü yaşadığı bölgenin hem dinsel başkanı olmuş, hem de yöneticiliğini yapmıştır. M S. 564 yılında ölen bu azizin anısına ve adına bir kilise yaptırılmıştır. Azız Nikola'yı seven halk bununla da yetinmeyip onun için birçok ikonalar yapmıştır. İkona Bizans döneminden başlayarak, azizlerin ya da dinsel olayların, tahta üzerine mum veya yumurtalı boyayla yapılmış resimlerine verilen isimdir İkonayı yapanlar kendi imzalarını atmadıkları için ressamları belli değildır ama resimlerini yaptıkları kişileri belirtmek için yazı ve bazı semboller kullanırlar

Demre'nin birkaç kilometre kuzeyinde bulunan Noel Baba Kilisesi de Bizans döneminde yapılmıştır. Bu kilisede Aziz Nikola'nın olduğu sanılan bir lahit (kapaklı taş mezar) vardır. M.S. 11 yüzyılda kilisenin bir bölümü onarılmıştır.

DİLİMİZİ KORUYALIM

Yazarken sozcükleri doğru kullanmaya ozen gostermeliyız Sözcukleri doğru kullanmazsak yaralanırlar, onlar yara alınca da biz neyi, nasıl anlatacağımızın ayırdına varamayız. Daha doğrusu anlatmak istediklerimiz, hedefine ulaşmaz

Yazarken sık sık yaptığımız yanlışlardan bırı "bırçok"sözcüğünün kullanılışıyla ılgılı

"Birçok", anlaşıldığı gibi neden söz ediyorsak onun çoğulunu betimliyor. "Birçok kalem" dediğimiz zaman aklımıza bir sürü kalem geliyor. Yani "kalem"i çoğaltmış oluyoruz

Kımı gazetelerımız "bırçok" sozcuğünu yanlış kullanıyor Örneğın "bırçok kalem" yerine "birçok kalemler" diye yazıyor. "Birçok" zaten çoğul bir söyleyışi anlatıyor, öyleyse "kalem" sözcüğüne (-ler) takısı ekleyerek onu çoğaltmak nıye?

"Birçok ağaçlar" yerine "birçok ağaç" demek daha doğru değıl mi? Örnekleri çoğaltmak gereksiz. Biraz özen, bıraz dikkat gerek konuşmamızı, gerek yazımızı nasıl güzelleştırecek

KİMLİK AYRAÇ ( )

Adım AYRAÇ Biri açılan öteki kapanan iki kapıya benzer bedenim Bu yüzden bir sözcük ya da cümleyle ilgili açıklamanın başında ya da sonunda beni bulursunuz hemen

Cümle içinde geçen bir yabancı sözcuğün anlamı da benım kollarımın arasında verılır.

Okulda örneğın bır oyun sahneye koyacaksınız. Oyundaki kişilerin davranışları yine benim kollarımın arasına aldığım sözcüklerle açıklanır Şımdı buraya bıraz dikkat kesılın

Alt alta ya da yan yana madde sıralamalarında benim yalnızca kapama biçimim kullanılır

Benim bir de kardeşim var. Köşeli ayraç Onu da kendıs. anlatsın

DİLİMİZİN USTALARI

"Cehennem Nişanı'nda beş sandaldık Güzel bır Ocak akşamı Hava lodos Deniz'e kırmızı rengın türlusu yayılmış Çok kaynamış ıhlamur renkındekı yay van, geniş, ölü dalgalar Sandallar ağır ağır sallanıyor, oltalar bekliyor insanlar susuyor ."

SAİT FAİK ABASIYANIK

Yukarıdaki cümleler ünlü yazarımız Sait Faik Abasıyanık'ın "Sinağrıt Baba" adlı öyküsünün giriş bolumü

Şu sıralar Sait Faık'ın kitaplarına sardım Durmadan öykülerini okuyorum

Hep Alican bana oyun yapacak değıl ya! Bu kez öyküyü okurken ben üç yanlış yaptım ve Alıcan'dan bunları bulmasını istedim

Daha ılk okuyuşta hemen bulıverdı yanlışları

"Ocak sözcüğü büyük harfle yazılmış. Cins ısım olduğu için küçük yazılması gerekirdı

Denize sözcüğü deniz'e diye kesme işaretiyle ayrılmış. Bu da cıns ısım olduğundan kesme işaretiyle ayrılmamalıydı

Renkındeki sözcuğü rengındeki biçimiyle yazılmalıydı."

Ben de armağan olarak öykünün tamamını okudum Alıcan'a ..

NOT DEFTERİ

Soru bıldıren "Mİ" kendınden once gelen sözcukten ayrı yazılır, ama bu sozcuğün son ünlüsüne uyar

ÖRNEK:
Bu ilişkiler epey zaman sürdü **mü**?
Konuyu sınıfta da tartıştınız **mı**?

ÜÇ DEYİM, BİR ATASÖZÜ

Hazırdan yemek: Yenisini kazanmak sızın daha önce kazandığını harcamak.
Ter dökmek: Zor bir iş üzerınde uğraşmak.
Uma uma döndük muma: Umduğumuz şey gerçekleşsın dıye beklemekten bittik

•

Kazanmayınca kazan kaynamaz.

NE NEDİR?

ZAMİR

Kendıleri ısım olmadıkları halde ısım gıbı kullanılan sözcüklere ZAMİR denir
Zamirler anlamlarına göre dörde ayrılırlar:

1. **Kişi zamirleri:** Kışı isimlerının yerını tutan zamırlerdir
2. **İşaret zamirleri:** Varlıkların yerini işaret yoluyla tutan zamirlerdir
3. **Belgisiz zamirler:** Yerlerını tuttukları ısımleri bellı belirsız bildiren zamırlerdir.
4. **Soru zamirleri:** İsımlerin yerlerını soru yoluyla tutan zamırlerdır Zamırler yapılarına göre de üçe ayrılırlar.
   1 Ek halındekı zamırler.
   a. İyelik zamırleri
   b. İlgı zamirleri.
   2. Basit zamirler.
   3. Bileşik zamirler

ÖNEMLİ NOT: Türemiş zamir yoktur.

DİLMECE

Öyle bir cümle kur ki, baştan da sondan da okunuşu aynı olsun

YANIT: ANASTAS MUM SATSANA

HARFLERİN

A
Alfabenın ılk harfi
Acayıp bır adam
Ayakları kocaman.
Atlıyor ağaçtan ağaca
Bağırıyor : Aaaaaa!...
Kendını Tarzan sanıyor.

B
Bebek
Beşıkte uyuyacak
Buyuyecek bir gün
"Baba" diyecek

C
Alfabenin uçüncü harfı
"Ceviz"de bir.
"Cıvcıv"de ıkı .
"Cırcırböceği"nde pekı
Kaç tanedir "C" harfi?

Ç
Çıçek
Çançiçeği
Çocukların kulağında
Çın çın ötüyor sesı

D
Dede
Aydedemız
Yerde mi, gokte mı
Nerde bızım evımız?

E
Üç dışli tarak
Keloğlan'ın sevdığı eşya
Gıder eşeğin üstünde
Kel başını tarayarak

F
Fırça
Fılın sevdığı eşya
Fırçalar dışlerını bembayaz
Yemek yedıkten sonra

G
Güvercindir
Barışın güzel kuşu
Gece gündüz uçar gökte
Gagasında taşır güneşı

Ğ
Yumuşak Ge
G'nin şapkalı arkadaşı
Yağ gıbi, yağmur gıbı
Harflerin yumuşağı

H
H'dir harflerin içinde
En hoşuma gıdenı
Horozdur, helvadır
"Havuç"tur iki heceli
Halacağım unutma ha
Gelirken hediyemi

I
Işık
Aydınlığın evı ışık
Karanlığı sevmez hiç
Hep güneşe alışık

İ
I'nın noktalısı
Minıcik ığne.
Gıysımizi dikecek
Annemızin elında

J
Jet
En hızlı uçak
"Vıj" diye kayar gökte.
"J" olmazsa yazılmaz ki
Ne jandarma ne Jale

K
Kelebek
Kanatları benek benek
İlkbaharda uçar
Hep çiçeklere
Ve çocukların başına konar

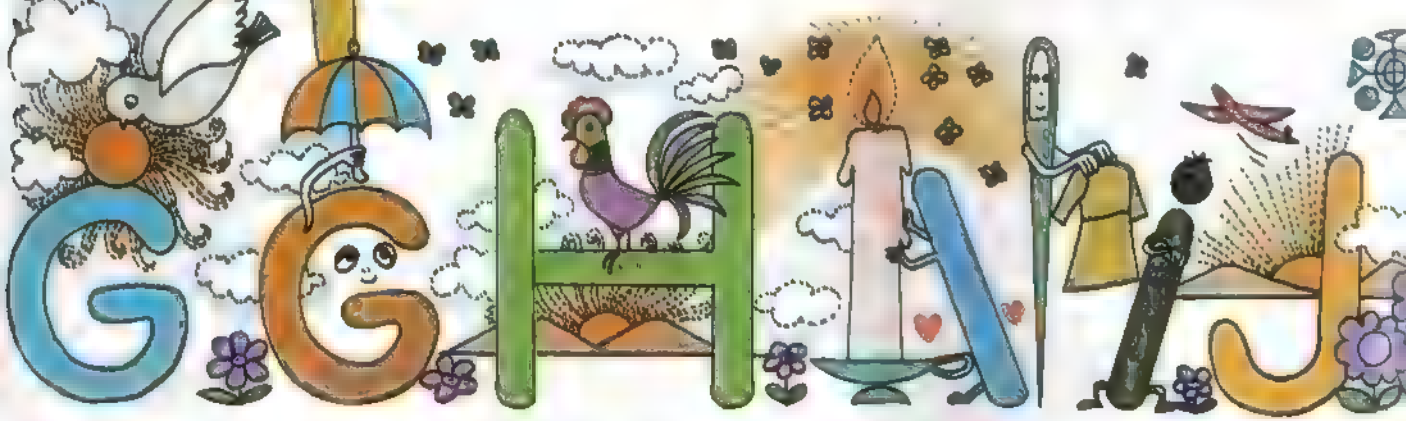

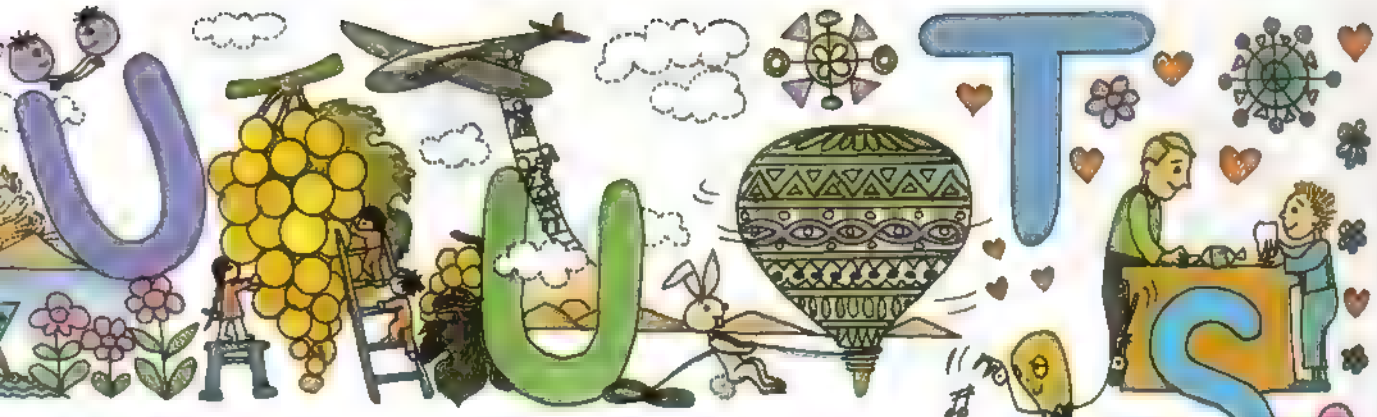

ALMANAK TÜRKÜSÜ

L
Leylek
Cebi dolu çekirdek
Konmuş evin bacasına
Turku soyler güierek

M
Mektup
Üstü güvercin pullu
Bu kardan beyaz mektubu
Babam yazmış Almanya'dan
Selam göndermiş bize ordan
Bizi, annemi, Türkiye'yi
Çok özlemiş hepımızı

N
Nine
Tin tin gider evine
Ninni söyler, masal anlatır
Ninem kendi kendine

O
Okuldur
Bızım ikıncı evımız
Hem okur hem oynarız
Çocuklarla orda biz

Ö
Böğüren öküz
İnletiyor yeri goğü
Bugün "mö"yü öğrenmış
Yarın öğrenir "ö"yü

P
Para
Yaramaz sincap gibi
Ne yapsak durmaz cepte
Gezip durur elden ele

R
Ressamdır
Resim çizer
Renklerin içinde en çok
Kırmızıyla, sarıyı sever

S
Solucan
Buyumüş, yılan olmuş
Tıs tıs, tıs tıs
Duyarız sesini S'nin
Sözcüklerde gezerken

Ş
Şeker
Horoz şekeri
Şekercide satılırmış
Az yiyen çocukların
Dişleri çürümezmiş

T
Topaçtır
Tek bacak üstünde döner
At olur, tavşan olur
Yaramaz "T" oyuncudur

U
Bardağa benzer
Uçaktır "U"
Yolcuyla doldurur karnını
Uçar uzaklara doğru

Ü
"U"nun noktalısı
Ütü derken,
Üzüm yerken
Gulen çocuğun yüzü

V
Vişne yüklü vapur
Vapur değil yüzen şey
Uzaktan bakınca mınnacık
Yakına gelince dev

Y
Çatala benzer
Kuş yuvası
İçi yumurta dolu
Yumurtadan çıkacak
Küçük kuşun yavrusu

Z
Zeytının "Z"si
Zil çalar okullarda
Alfabenin son harfi,
Yırmi dokuzuncu sırada

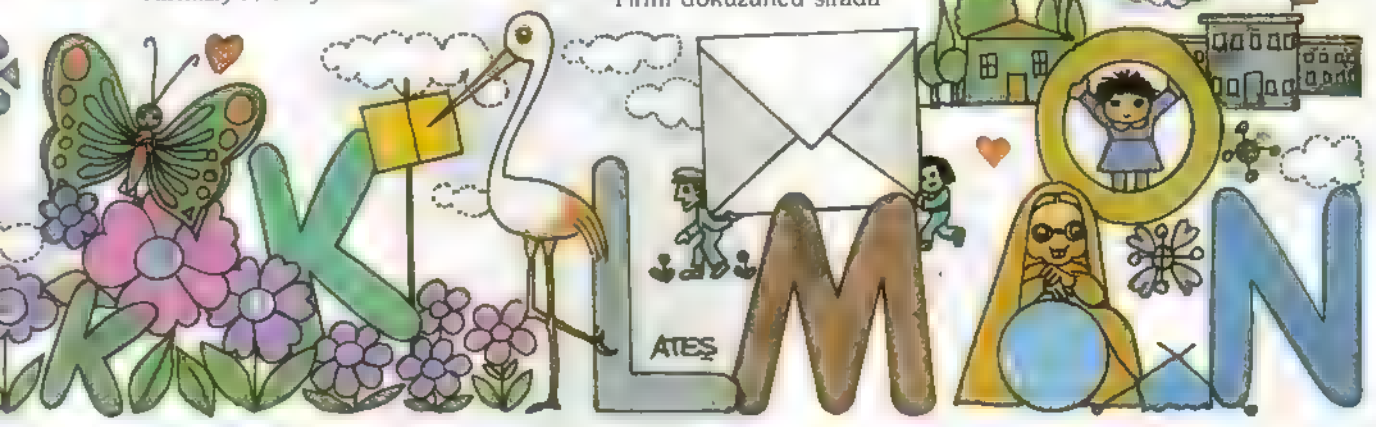

BİLENLERE ELMA VAR

Yazan:
Abbas ÇILGA
Resimleyen:
Enis TEMİZEL

Bir bir imiş, bir imiş Sayılar birden türemiş. Saymalar sonsuza gidermiş. Saymanın sonuna varmak istese kişi, buna yaşamı yetmezmiş...

Bir çift çarık arkadaş, yola koyulmuş bir gün. İçleri boş değilmiş. İki ayak taşıyormuş o bir çift çarık

— Nereye mi gidiyormuş çarıklar?

Onlar bunu bilmezmiş. Bilse bilse ayaklar bilebilirmiş. Nasıl bilebilsin ayaklar? Onların üstünde dikiliymiş bacaklar hem de gövde. O dediklerimizin de elinden gelecek bir şey beklemek boşuna. Bilgi, buyruk verendeymiş

— Buyruğu veren kım?

Belli ki buyruğu baş verir. Yürümesını istiyorsa, ayaklar yürür

Baş, buyruk vermiş. Gıdilmiş de gıdılmış! Az gıdılmemış yani, uz gıdılmiş. Derin derın dereler, yığın yığın tepeler geride bırakılmış Bu yolculuk çok yormuş ıki çarık arkadaşı Ne yapsınlar? Ellerinden ne gelir?.. Çarıklar yorgun, çarıklar bitkın. Malatya kentinin kıyıcığına gelinmiş. Malatya'da yetişırmiş en tatlı mişmiş.

Çarıkları giyınmış adamın adı neymiş? İşte burası bılınmıyor. Bilen öğretebılır ancak Bilmeyenin elinden ne gelir? Ey bu masalın okuyucusu can! Maşalcı dede bağış ister bilmezlığıne...

Adı masalda geçmeyen o adam, yılgın olmuş yorgunluktan. Oturmuş mışmış ağacının golgesıne Dayamış sırtını sarı sarı mışmışler buyutmuşün gövdesıne Çıkartmış kuru kuru, ayak sıkan çarıkları Daha bir rahata ermiş adamın ayakları

Ayak sıkıyor oldukları ıçın, çarıklara suç bulmayın Ne yapsınlar eğer güneş onları kurutuyorsa?

Adamın çarıklardan kurtulmuş ayakları mutlanmış. Çarıklar da sevinç duymuş bu işe. Ağırlık taşımadan, tabanla sert toprak arasında kalmadan gölgede oturmak az mutluluk mu? Gülümsemişler. Yapraklar, mişmişler, çevredeki taşlar, kesekler, çarıkça yaşamayı, çarık olmayı bilemedıklerınden; onların gülümseyişlerinin ayrımına varamamışlar... İkı çarık arkadaş demişler kı:

— Bu ne güzel dinlenme! Oh canım, oh! Bir de suya daldırılsaydık. Şu sertliğimizden biraz kurtulup, biraz yumuşasaydık. O zaman oh üstüne oh çekerdik mutlanmaktan yana ..

Çok geçmemış, çarıkların sahıbı uzanmış golgede Uyku dolmuş adamın gozlerıne Kuş sesı, yaprak sesı, rüzgâr sesı, bocek sesı .. Daha neler neler

Bir de horlama sesi karışmış sesler arasına. Bu sese aldıran olmamış. Kaplumbağanın biri de aldırmamış. Çarıklara tıpış tıpış yaklaşmış. Demiş ki:

— Hey çarıklar, çarıklar! Boyu uzun karınları yarıklar! Çok gezdiğinizi, uzak diyarlardan geldiğinizi bilirim. Çok gezenin çok bileceği söylenir yıllar yılı. Sınavdan geçireceğim çok gezen sizleri. Söyler misiniz? Geçmiş yılların birinde, en şen, en görkemli bir düğünle evlenen kimlerdi?

Suskun çarıklar, birbirine bakmışlar. İkisinde de bu soruya yanıt verecek göz yokmuş. Böyle olunca da suskunun suskunu olmuşlar.

Kaplumbağa gene konuşmuş:

— Ooooh! Öyle bir düğün oldu, öyle bir düğün oldu ki dillere destan! Kuşlar ezgiler sundular. O düğünde ayılarla domuzlar güreştiler. Mandalar, öküzler, inekler çiftetelli oynadılar. Etçil otçulu ısırmadı. Tam bir dostluk günü yaşandı o düğünde. Bir görecektiniz kazları uzun atlamada. Peki duymadınız mı siz bu anlı şanlı düğünü? Bilmiyor musunuz sonunda kimle kimin evlendiğini?..

Suskun çarıklar, bakışmışlar yeniden. Birbirlerinde bilecek göz aramışlar ya, görememişler. Soru sahibi anlamış bunu. Şöyle sürdürmüş konuşmasını:

— Biraz açıklamada bulanmalıyım: O anlı şanlı düğünde evlenenler, mutlu yaşadılar birkaç yıl. Ama bir tapu olayı bu mutluluğun sonunu getirdi. Evin hanımı eve getirilen, kocasınca kendisine verilen tapuyu ısırmış, dişlemiş, kemirmiş, un ufak etmişti. Kâğıt kemirmeyi seviyordu. Ama her şey de kemirilmez ki! Kendisine saklaması için verilen kâğıt parçası, Hayvanlar Hükümeti'nce verilmişti. Evlerinin, tarlalarının tapusu önemli olmaz mıydı hiç?.

Bir gün tapu gerekti. Evin erkeği, tapuyu getirmesini istedi karısından. Karısı da şöyle dedi:

— Vaaay! O kâğıt gerekli, önemli miydi? Ben kâğıt kemirmeyi, kâğıtları un ufak etmeyi severim. Senin "tapu" dediğini de kemirdim. Bilseydim yapmazdım ama, o kâğıt parçası yok oldu gitti!

Erkek öfkeden titredi. Saldırdı karısına. İyi ki çevik davrandı da canını kurtardı bayan. Ama artık birlikte olamazlardı. Evlilikleri bozuldu gitti.

Evlilik bitti, ama o kaçma kovalama bitmedi. Birinin öfkesi, öbürünün korkusu yaşardurur yüreklerinde. Bu öyle görünüyor ki sürecek hep dün yarın. Peki, bilebildiniz mi?...

İki çarık gene suskunmuş. Kaplumbağa onlara bakmış bakmış da:

— Hiç de bilgili çarıklar değilmişsiniz. Boşu boşuna gezmişsiniz diyarları. Hih hihi hiii! diye gülmüş yüzlerine karşı.

Böyle yaptıktan sonra, uzaklaşmış tıpış tıpış. Çarıkların yorgunluğuna, bir de utanmak eklenmiş! ..

Gökten elmalar düştü. Kimlere versek peki? Masalcı dede der ki,

...bilenleri severim. O evlenmişler kimlerdi? Bunu bilenler gelsin. Masalı çözümlesin. Bol bol da elma yesin.

dedemle ben

"Yılbaşı armağanları hazırlıyoruz!"

Kemal Gökhan

armağan vermek, armağan almak çok hoş... dedem...

İkimiz de, odada, ne tür armağanlar hazırlayacağımızı düşünerek dolaşmaya başladık...

...dedi dedem. dışarıda kar sağa-sola savrularak yağıyordu...

...keyifli bir iş başlıyor galiba...

önce dedem...

hay allah! doğrusu ne dileğim olduğunu bilemiyordum... bir anda ağzımdan çıkıverdi işte!

...yani, dedi dedem...

hemen sonra:...

...sonra ikimiz de odalarımıza kapanıp büyük bir gizlilik içinde armağanlarımızı hazırlamaya koyulduk...

ÖZÜR DİLERİM! SİZLERE DE ARMAĞANLARI GÖSTEREMİYECEĞİM...

...akşama doğru dedem kapıyı tıklatıp...

GİREBİLİR MİYİM?

TABİY!

STOP

ARMAĞANLARIMI HAZIRLAMIŞTIM... GÜZEL KAĞITLARA SARIP YILBAŞI GECESİNE DEK SÜRPRİZLERİMİ GİZLİ TUTMAYA KARAR VERDİM!

SÜRPRİZLERİ YAPANLAR DA EN AZ SÜRPRİZ YAPILANLAR KADAR SABIRSIZDIR...

BENCE DE!..

EE... ŞU ARMAĞANLARI AÇSAK!

yılbaşı gecesini bekleyemedik yani... dedem armağanları açtığında sevinçten uçacaktım... ORİGAMİ★ GERGEDANI bana, palyaço kalemliği babama, mutluluk kuşunu da anneme hazırlamış!

DEDE! BUNLAR NEFİS OLMUŞ!..

Ben se, hepsinin resimlerini yapmıştım armağan olarak...

ANNEM

DEDEM

BABAM

BEN

yılbaşı gecesi gelip çattı... dedem müthiş bir sürpriz yaptı bana... sevinçten ölebilirdim...

İNANAMIYORUM BİSİKLEET! YAŞASIIN!

★ORİGAMİ: kağıt katlama sanatı (pek keyiflidir)

BU ÖYKÜNÜN SONU

-Kemal Aktuğ

KARAGÖZÜN SEPETİ

Karagöz ve Hacıvat yeni yılda arkadaşlarına armağanlar veriyor. Oyuna başlamadan önce zar atıp, en yüksekten en küçüğe oynama sıranızı saptamanız gerek. Böylece her oyuncu,Karagöz ve Hacivat'ın arkadaşlarından birini eş almış olacak İlk amacınız, varış noktasına birinci gelebilmek. İkinci amacınız ise, elden geldiğince fazla armağan toplamak. Karagöz ve Hacivat'ın büyük sepetine yeterli sayıda yemiş koyduktan sonra oyuna başlayabilirsiniz. Attığınız zara göre ilerleyeceksiniz. Başka bir oyuncunun numarasını taşıyan yıldıza denk geldiğinizde, bu oyuncu büyük sepetten iki yemiş alacak. Oyunun ilk galibi, yarışı ilk bitiren olacak. Ama oyun burada bitmiyor: Bütün oyuncular yarışı bitirene kadar devam edilecek. En son oyuncu da turu tamamlayınca, bakacaksınız: Kimin sepetinde fazla yemiş varsa, o, oyunun ikinci galibi

Karagöz oyunları,Türk gölge oyunlarının en sevilenidir. Nereden çıktığı konusunda birçok söylenti vardır.

Karagöz oyununu bulup çıkaran kişi, bazılarına göre Şeyh Kuşteri'dir Orhan Gazi zamanında Bursa'ya gelmiş ve hayal oyunlarıyla halkı neşelendirmiştir. Yine bu sıralarda Bursa'da iri, kara gözlerinden ötürü Karagöz diye çağrılan bir taş ustası ile arkadaşı Hacı İvaz yaşarmış. Bu iki arkadaş son derece şakacı ve hazırcevapmış Birbirleriyle sohbet ettiklerinde, diğer işçiler de onlarla eğlenirmiş. Orhan Gazi tarafından Bursa'da yaptırılan caminin inşaatında çalışırken, onların şakalaşmalarını dinlemekten işlerini aksatan işçiler, inşaatın gerekme

sine neden olmuş Buna kızan Sultan Orhan Gazi , Karagöz'ü astırmış. Buna dayanamayan Hacı İvaz da alıp başını gitmiş Fakat inşaatın gecikmesinin buna bağı olmadığını öğrenen sultan çok üzülmüş. Şeyh Küşteri deve derisinden onların resimlerini yapıp, mum ışığı önünde oynatmış. Gösteri padişahın çok hoşuna gitmiş ve kısa zamanda Karagöz oyunları bütün ülkeye yayılmış.

İşte günümüze dek süregelen Karagöz oyunlarının hikâyesi böyledir Şimdi oyunumuza da aldığımız başlıca tipleri tanıyalım.

KARAGÖZ: Okumamış ve kültürsüz bir kişidir. Her şeye karıştığı için çoğu kez zor durumda kalır Her zaman neşelidir Sesi kalındır. Türkçeyi bozuk konuşanlarla alay eder

HACİVAT: Medrese diliyle konuşan eğitimli bir kişidir. Aracılık yaparak para kazanır.

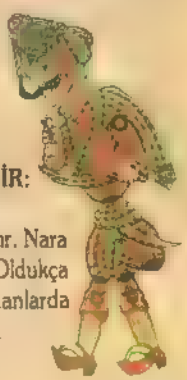

TUZSUZ DELİ BEKİR: Elinde her zaman ıçkı şişesi ve kama taşır. Nara atarak oyuna girer Oldukça kabadayıdır Zor zamanlarda işleri hemen düzeltir.

LAZ: Aceleci, geveze, hızlı konuşan bir kişidir Bazen elinde kemençe vardır. Genellikle gemicilik yapar

ZENNE: Karagöz oyunlarındaki kadınlara Zenne denir. Oyundaki rollerine göre kaynana, görümce, dadı gibi isimleri vardır.

BEBERUHİ: Boyu çok kısa, yaygaracı, çok konuşan, boyundan büyük işlere girişen bir tiptir

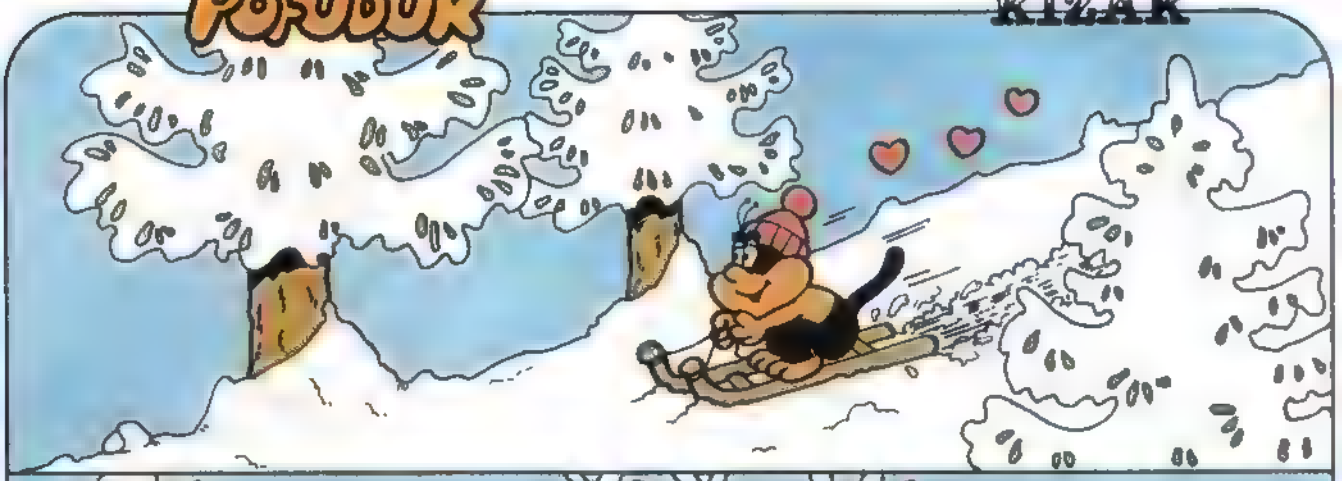

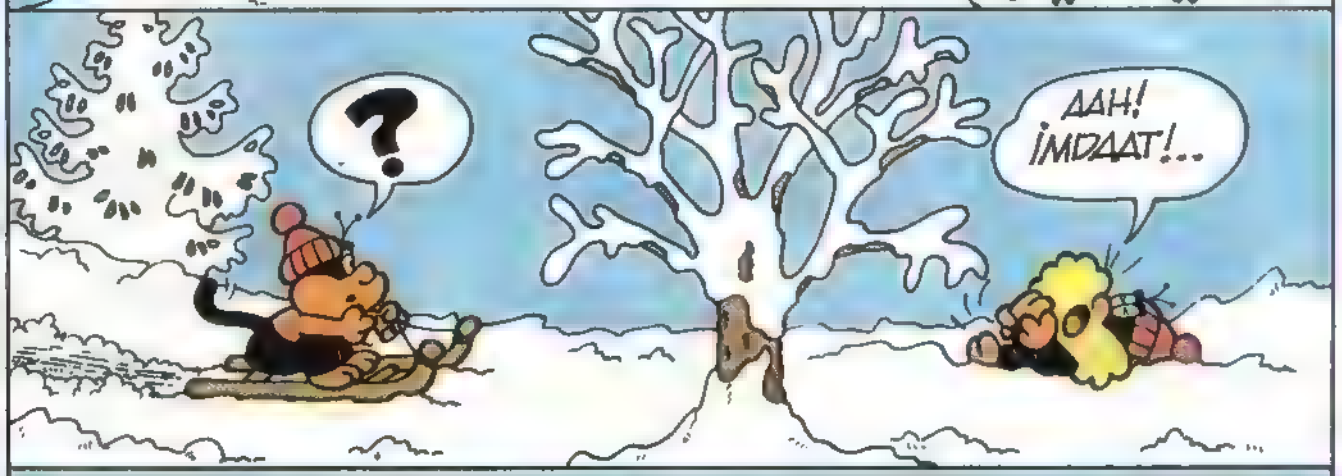
?
AAH! İMDAAT!..

N'OLDU KORSAN POF? GEÇMİŞ OLSUN.
AHH! SORMA POFUDUK! AYAĞIM KAYDI DÜŞTÜM. ŞİMDİ ÜSTÜNE BASAMIYORUM.
POFU DEDE'YE HABER VEREBİLİR MİSİN?
TABİİ HEMEN GİDİYORUM!

HAYROLA POFUDUK! BU TELÂŞIN NE BÖYLE?
POFU DEDE KORSAN POF DÜŞMÜŞ. AYAĞI ÇOK ACIYOR.
ÇOK UZAKTA MI POFUDUK?
HAYIR, HEMEN YOKUŞUN BAŞINDA!

?
HAYDİ HOŞÇAKALIN!
?
PORU DEDE KORSAN POF YALAN SÖYLEYEREK KIZAĞIMI ELE GEÇİRDİ!
ÜZÜLME POFUDUK, ONUN İZLEYECEĞİ YOLLARI BİLİYORUM
KİH! KİH!
?
BU YOL İŞARETLERİ BENİM GİBİ HIZLI SÜRÜCÜLER İÇİN ÇOK FAYDALI..
?
İMDAAT!
TEHLİKELİ UÇURUM
HEY KORSAN POF! YOL İŞARETLERİ DE SENİN GİBİ YALAN SÖYLÜYOR GALİBA!
?

Ahmet Güven

BİZİ YAŞATAN DOĞA

Diline hızlı olanlar

İnsanlar dışındaki canlılar dünyasında, bizlerden çok farklı bir yaşamın sürdüğünü, her bir hayvan ve bitkinin çok değişik özellikleri olduğunu bilirsiniz. Bu sayımızda, dili hem uzun hem de hızlı olan hayvanlar arasında bir gezintiye çıkacağız. Büyük bir sabırla bu hayvanların dillerini nasıl bu kadar hızlı kullandıklarını saptayan usta bir doğa fotoğrafçısının fotoğraflarını seyrederken, bu hayvancıkların özelliklerini de aşağıda okuyacaksınız.

Olayı seyredene sanki sihirbazlık gibi gelir. Çiçeğin üzerinde sakin sakin duran bir sinekçiğin, aniden yok olduğunu görüyorsunuz. Sinek ne oldu? Hemen birkaç santim beride, kurbağanın tekinin yalanıp yutkunduğunun ayrımına varırsanız, sineğin yazgısını da anlarsınız. Kurbağaya yem olmuştur. Tabii, ortada sihirbazlık falan yok. Sadece diline çabuk bir kurbağanın

Kurbağanın gözlerinin yarıkapalı olması görmesini asla engellemez.

marifeti var. Kurbağanın dili nasıl olup da bu kadar hızlı "fırlayıp" avını yakalamıştır?

Şimdi bu ilginç olayı anlatalım. Kurbağaların ağız boşluğunda dilleri "ters yönde" durur. Yani dilin ucu dışarıya doğru değil de, gırtlağa doğru dönüktür. Bir kas, dili 180 derece döndürerek dışarı doğru fırlatır, bu arada damaktaki bir salgı bezi de özel bir madde salgılayarak dili yapışkan yapar. Dil, bir kırbaç gibi avın üzerine şaklar, hemen ikinci bir kas dili ağız içine geri çeker. Bütün bu iş ne kadar sürer dersiniz? Saniyenin yüzde biri kadar bir zamanda. Siz daha Bir'in (b) sini bile söylemeye fırsat bulamadan, kurbağa işini bitirmiştir.

Bazen kurbağanın hızlı dili avı yakalamaya yetmez. Av çok büyükse, ya da solucanlar, kabuksuz salyangozlar gibi çok ıslaksa, kurbağalar ön ayaklarını da işe koşarlar. Avlanacak böcek, dilin erişemeyeceği kadar uzakta ise, kurbağa, sıçrama yeteneğini de kullanır. Sıçramadan kısa bir süre önce, kurbağanın arka bacakları bir an için titremeye başlar. Heyecandan mı acaba? Ava doğru sıçrarken, kurbağanın dili de dışarı fırlamıştır. Av sinekse, kurtuluşu olanaksızdır.

Şimdi bu hızlı olayı fotoğraflamanın ne kadar zor olduğunu daha iyi anlıyoruz. Fotoğrafçı, saniyenin yüzde biri kadar bir zaman içinde cereyan eden bu olayı kaçırmamak zorundadır. Biraz da şansının olması gerekir. İşini şansa bırakmak istemeyen fotoğrafçılar, dil avı yakalarken mutlaka fotoğraflayabilmek için özel teknikler kullandılar. Kurbağa ile avı arasında bir enfraruj ışık düzeneği kuruldu. Hani otomatik kapılar vardır. Siz kapıya yaklaşırken, yanlardaki optik gözler sizi görür ve kapıyı otomatik olarak açar, rahatça içeri girersiniz. Kapı da arkanızdan kapanır. İşte, kurbağanın dili dışarı fırlarken, kurulan bu ışık düzeneğini harekete geçirerek, fotoğraf makinesinin deklanşörüne de basmış oluyor. Son derece net görüntü elde etmek için de çok çok kısa süre aydınlatan flaşlar kullanılıyor. Aydınlatma süresi, saniyenin elli binde birinden uzun sürmüyor.

Gördüğünüz gibi doğanın sırlarını sadece gözümüzle görerek çözemiyoruz. Teknik, bize bu konuda yardımcı oluyor. Yoksa sayfamızaki fotoğrafları seyredebilmemiz olanaksız olurdu.

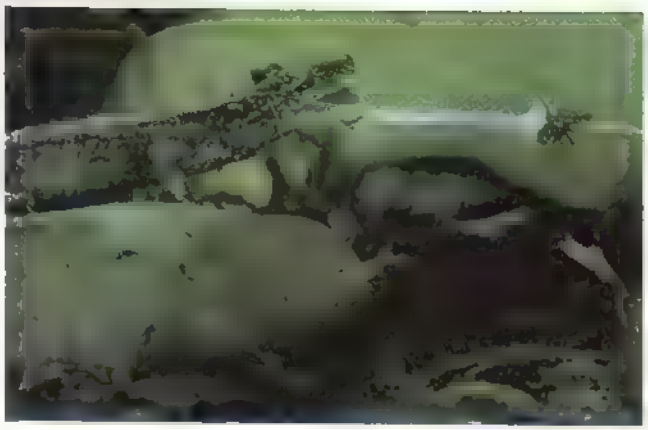

Dilini hızla dışarı fırlatan bir semender. Dilin uzanabildiği nokta, hayvanın kafa uzunluğunun üç katı olabilir

Küçük su kurbağası, oturduğu yerden sıçramasına gerek kalmadan, "olta" ile avlanıyor

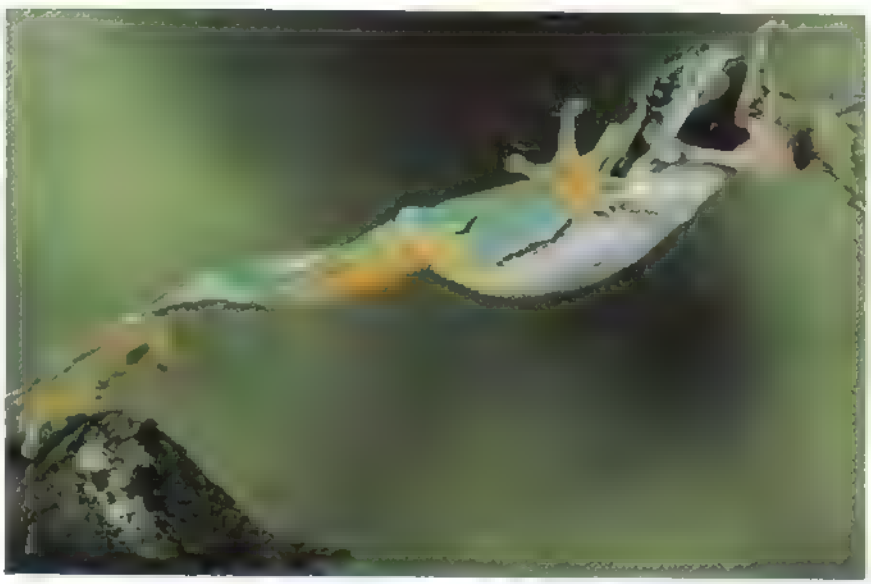

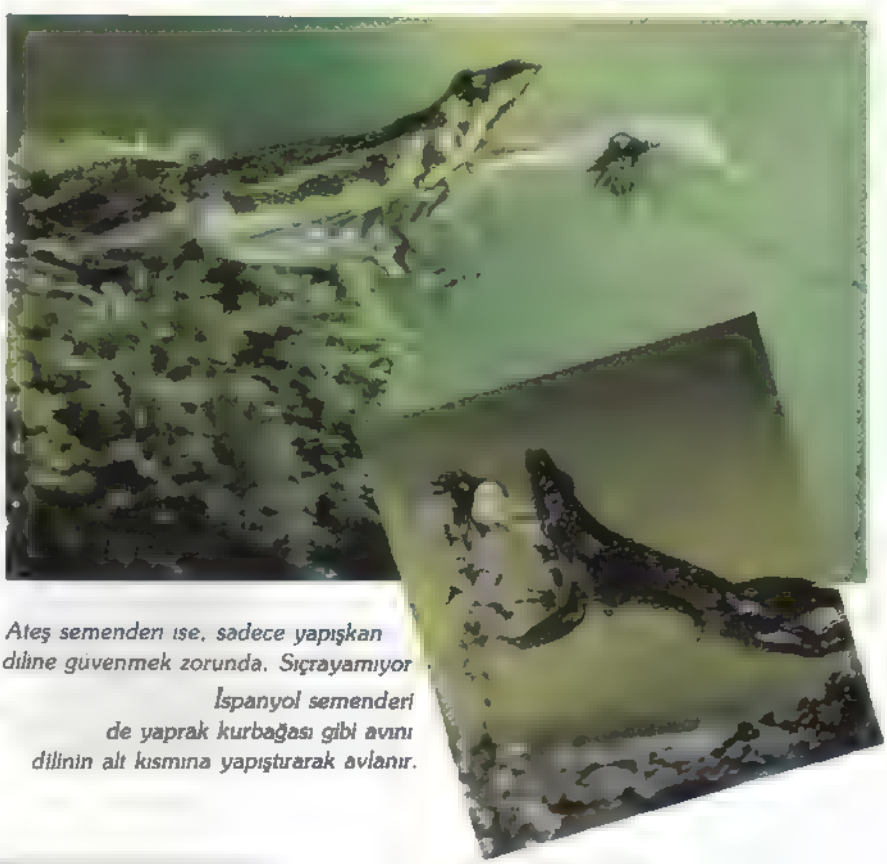

Ateş semenderi ise, sadece yapışkan diline güvenmek zorunda. Sıçrayamıyor

İspanyol semenderi de yaprak kurbağası gibi avını dilinin alt kısmına yapıştırarak avlanır.

Coşalım, ama sportmence ve soğukkanlılığımızı koruyarak

Galatasaray'ın sahada 5-0 kazandığı maçın iptal edilmesi, bütün ülkede şok etkisi yaratmıştı. Uluslararası spor kuruluşu UEFA'nın itiraz kurulu bu kararı değiştirince, bu kez bütün ülkeyi bir coşku seli kapladı. Ama arada ne çok yanlış yaptık, hepimiz.

En büyük yanlış, ilk yanlıştı aslında. Galatasaray Xamax maçı sırasında, İstanbul'daki seyircinin oyun alanına para fırlatması bağışlanmaz bir hataydı. Hem yan hakem hem de Xamax'lı bir futbolcu başından yaralanmıştı. Spora, centilmenliğe, hatta insan olma onuruna yakışmayan bu davranış cezasız bırakılamazdı.

Biz, UEFA'nın ilk kararını protesto ederken bu hatayı küçümsedik. Evet, maçın iptali çok ağır, haksız bir karardı. Ama yaptığımız taşkınlığın bedeli de olacaktı.

İkinci büyük hatayı, ilk karara tepki verirken aşırı duygusallığa kapılarak yaptık. Hukukun üstünluğü çok önemlidir. UEFA, sporun evrensellığı ilkesini benimsemiş bir kuruluştur. "Öyle olsaydı yanlış karar vermezdi" diyenler çıkabilir. İyi ama, mahkemelerde alınan her karar için temyiz yolu neden açılır? Danıştay, Yargıtay, Sayıştay gibi yüksek kurumlar mahkeme kararlarını denetlemek, gerektiğinde gözden geçirip değiştirmek için kurulmamışlar mıdır?

UEFA Disiplin Kurulu, Galatasaray'ın galibiyetini iptal edince daha soğukkanlı düşünmemiz, konuşmamız gerekirdi. Yasalara, yasaların üstünlüğüne inanmak ve zaten yapacağımız girişimleri sürdürmek en iyi yoldu. Bazı yetkililerin, bazı yayın organlarının sözleri üzücüydü.

Şimdi, olay bitti. Yaşadıklarımızı, düşündüklerimizi, yaptıklarımızı gözden geçirelim. Nerelerde, hangi noktalarda yanlış hareket ettiğimizi saptayalım. Eskiler, boşuna "Bir musibet bin nasihattan iyidir" dememişler. Hem haksızlık yapmamayı hem de haksızlıkla en tutarlı yollardan savaşmayı şimdi öğrenemezsek, ne zaman öğrenebiliriz?

Uluslararası planda büyük başarılar göstermiş olan Talât Tokat'ın gücü adil bir hakem olmasından doğuyor

Hakemlik güç bir iştir.

Bir spor karşılaşmasını hakemler yönetir. Yetki onlara verilmiştir. Dünyanın en güç işlerinden biridir hakemlik. Bir olay anında, kuralların gerektirdiği kararı vermekle yükümlüdür. Taraftarları memnun etmek için değil, doğru karar vermek için görev aldığını unutmamak gerekir. Hiç mi yanlış karar vermez hakemler? Bütün insanlar gibi onlar da değerlendirme yanlışı yapabilirler. Ama, hakemlerin denetlendiği de bir gerçektir: Her karşılaşmada gözlemciler yer alır, hakemlerin hareket ve kararlarına not verirler. Neden çok güç bir iştir hakemlik? Çünkü, on binlerce, bazen de milyonlarca seyircinin gözü üzerindedir. Tepki verirken, hakemi hedefe alırken, bir an için kendimizi onun yerine koyalım.

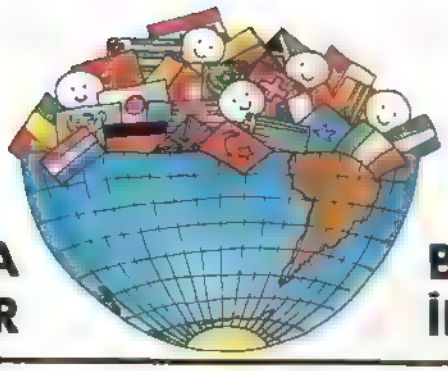

BAŞKA ÜLKELER

BAŞKA İNSANLAR

Gülten Dayıoğlu'nun Güney Amerika ülkelerindeki gezisinin son durağı Venezuela'da, gerçek Kızılderililerle Peru'da tanışacağımızı söylemiştik. Şimdi bu ilginç ülkenin kapısındayız.

BÜYÜLERİN VE GİZLİ GÜÇLERİN ÜLKESİ: PERU

Rehberimiz, asıl Güney Amerika ile Peru'da karşılaşacağımızı söyleyeli beri, sabırsızlık içindeyim. Peru'ya doğru uçarken, bu sabırsızlık dayanılmaz oluyor.

Uçağımız, Güney Amerika'nın batı kıyılarını izleyerek, kuzeyden güneye doğru yol alıyor. Altımızda olanca görkemiyle AND SIRADAĞLARI... Hosteslerden biriyle arkadaş oluyorum. Ona Peru ile ilgili sorular soruyorum. Gezi izlenimlerimi, Türk çocukları için yazacağımı söyleyince, pek hoşnut oluyor.

Ekvatoru geçtiğimiz sırada, uçakta şampanyalar patlatılıyor. Herkes coşku içinde. Bu arada hostesler, çocuk yolculara, ekvatoru uçakta geçenler için hazırlanmış, onur belgeleri dağıtıyorlar. Çocuk okuyucularım adına bir tane de bana veriliyor bu belgeden.

Ölçüsüz bir coşku ve merak içinde Peru'nun başkenti LİMA'ya ulaşıyoruz.

Otelimiz lüks,ama çevresi gecekondu ve yoksul insanlarla sarılı. Oda kapılarında üçer kilit var. Peru'da hırsızlık çok yaygın. Sokaklarda yaşayan aileler, çocuklarının çaldığı para, eşya ve besinlerle yaşıyor. Hırsızlığın cezası on gün hapis. Sabah kapısını kilitleyip işe giden biri, akşam döndüğünde evini tamtakır bulabiliyor. Bu durum olağan sayılıyor. Bu yüzden her yerde kilit üstüne kilit.

Uyanlar üzerine paralarımızı, pasaportlarımızı, takılarımızı hatta evlilik yüzüklerimizi bile otel kasasına koyuyoruz.

Kızılderili diliyle "Günaydın" uzun bir cümle. Anlamı şuymuş: "Yalan söyleme, hırsızlık yapma, kimseyi öldürme"

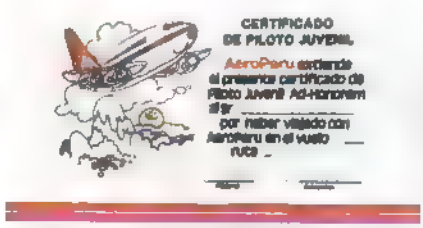

Sizler için aldığım "Genç Pilot" belgesi

Lima'yı geziyoruz. İspanyol sömürgesiyken çok güzel ve görkemli bir kentmiş. Şimdilerde ülkeye dolışan yoksul göçmenler, tüm güzellikleri yok etmişler.

Sokak aralarına dalmamamız, hele hele gruptan ayrı gezmememiz öğütlendi. Biz, birkaç arkadaşla kentin ara sokaklarına dalmadan duramadık. Çok geçmeden ürkü verici bir pazar yerine düştük. Yerlerde hamamböcekleri gibi sürünen, yarı çıplak çocuklar, bacaklarımıza tırmanıyor. Satıcılar, kolumuzu çekiştiriyor. Hırsızlar kol geziyor. Çaldıracak bir şeyimiz olmadığından, pazar yerini korkmadan geziyoruz.

Adamın biri, tezgâhına sarmal şekilde kesilmiş ağaç kabukları yığmış. Kabuğu çakı ile kesince, kan rengi bir sıvı akıyor. Kanayan ağacın her derde iyi geldiğini duyurmak için var gücüyle bağırıp duruyor. Bu sıvıdan yaptığı merhemler, şuruplar adeta kapışılıyor.

Ötede tavşan-kirpi karışımı bir hayvan var. O tüm Peru'nun gözbebeği, kutsal bir hayvan. Adı: CUY. İnsanlar yılda on kez bu hayvanın kanını içiyor. Böylece sağlıklı yaşadıklarına inanıyorlar. Dahası, bu hayvan her türlü hastalığın saptanmasını da sağlıyor. Cuy, önce hasta insanın çıplak

bedenine sarılıyor Bir süre sonra, kesilip iç organları büyücüler tarafından inceleniyor. Cuyun hangi organı hastalıklıysa, vücuduna sarıldığı kişinin de aynı organının hasta olduğuna inanılıyor

Peru'da, büyüye, gizli güçlere, bitkisel ilaçlara inanç çok yaygın.

Söylentiye göre, Titikaka Gölü yakınında bir mağarada, yüz elli yaşında, Kızılderili bir büyücü yaşıyor. Dünyaca ünlü kişiler, hatta devlet başkanları ona fal baktırıyorlar. Ülkenin resmi dini Hıristiyanlık. Ama bu dini, eski inançlarla karıştırarak benimsemişler

Peru'da on bir yıl önce kar yağmış Halk, özellikle çocuklar, paniğe kapılıp evlere kapanmışlar Otele döndüğümüzde, arkadaşlarımızdan birinin bıçaklı bir çocuk tarafından, cadde ortasında soyulduğunu öğrenip üzüldüyoruz

Lima'dan, safkan Kızılderililerin yaşadığı Cuzco kentine uçtuk. Bu yolculuk herkese pek ürkünç geldi. Uçağımızın kanatları, birçok kez, dağ doruklarına değeyazdı. Çevre, öylesine yüksek dağlarla çevrili ki, uçak nice yükselse, doruklardan kurtulamıyor. Hostesler, perdeleri kapamamızı, dışarıya bakmamamızı önerdiler. Yine de ara da bir dışarıya bakmaktan kendimi alamadım yol boyunca. Korkulu bir düş ya da bilimkurgu filmlerindeki, başka dünyalar gibiydi görünüm. Cuzco Havaalanı, üç bin beş yüz metre yükseklikte bir yaylanın tabanında küçük bir çanaktaydı. Oraya kuş gibi konduk.

Cuzco, gerçekten, tam bir Kızılderili kenti. İspanyolların izleri var, ama şimdilerde halkın çoğunluğu safkan Kızılderili. Sevimli Kızılderililer, çoluk çocuk çevremizi alıyorlar. Ama onların arasına katılıp Cuzco sokaklarında gezmek olanaksız. Otele varır varmaz, hepimiz yataklara serildik. Burada "dağ tutması" olurmuş. Üç bin beş yüz metre yüksekteyiz ya! Ayakta duramıyor, dalgalı denizdeymişiz gibi yalpalıyoruz Bazılarımızın burnundan kan fışkırıyor. Yazık ki, ben de onlardanım. Üç saat sırtüstü yatıyoruz. Sonra biraz kendimize geliyoruz. Yerel otlardan yapılma bir çorba yiyoruz. Sonra kenti gezmeye çıkıyoruz

Bebeler, Anadolumuzda olduğu gibi sımsıkı, analarının sırtına sarılı Sadece başları dışarda. El örgüsü suslu başlıkları yüzlerini, kaşlarına dek örtmüş. Zeytin gibi kara gözleri, bu başlığın altında daha bir güzel ışıldıyor

Kızılderililer çağın çok gerisindeler, ama son derece sevimli insanlar

Kızılderililere göre çıplaklık çok günah Bu yüzden kent içindeki İsa ve Meryem heykellerine elbise giydirilmiş Belli süreçlerde bu giysiler törenle değiştiriliyor. Öyle ki, İsa Peygamber'in çarmıha gerilişini ifade eden, kocaman haç bile süslü giysilere bürünmüş.

Cuzco dışındaki harabeleri geziyoruz Puma şeklindeki 2 km.'lik kaleyi, otuz bin Kızılderili, yetmiş yılda yapmış. Her şey güzel ve ilginç, ama dağ tutmasından göz açamıyoruz ki!.. İkide bir otobüse girip oksijen maskesi takıyoruz. Biraz rahatlayınca yeniden gezmeye çıkıyoruz

Bir küme Kızılderili kadın, yanımıza yaklaşıyor. Bizlere birer tutam ot veriyorlar. Munya otu, dağ tutmasına iyi gelirmiş. Gerçekten, otu koklayınca, baş dönmesi yok oluyor

Kızılderililer, tropik ormanlarda yetişen bir otu çiğniyorlar

Bu uyuşturucu ot yüzünden toplumları hiç gelişmiyormuş. Evleri, yaşamları pek ilkel Çocuklar, tavuk, köpek, at, eşek, domuz, hep bir arada gübrelikte debelenip duruyorlar Okuma yazmaları da yok. Bakla, mısır, patatesle besleniyorlar. Ama, ne olursa olsun Kızılderilileri sevdim. Çok cana yakın insanlar.

Cuzco'dan beş yüz yıl önce İNKALARIN yaşadığı MACHU PİCCHU ya gidiyoruz. Tırmandığımız eğim öylesine dik ki, tren zikzaklı hatlarda yol alıyor. Bir süre ileri gidiyoruz. Sonra geri kayıp yeni bir yola giriyoruz. Yolun çilesi bununla da bitmiyor. Harabelere ulaşmak için yeniden dağlara tırmanıyoruz. Minibüsümüz, yolun eğiminden nerdeyse amuda kalkıyor Aşağısı öyle korkunç bir uçurum ki! Çevredeki orkideler ve gorkemli bitki örtüsüne bakarak, korkuyu yenmeye çabalıyoruz

İnka uygarlığının beşiği sayılan Machu Picchu harabelerini , 1911 yılında, Hiram Bingham adlı Amerikalı bir profesör, raslantı sonucu bulmuş. Kendisi, bu yöreleri keşfeden ünlü kâşif Pizzaro'nun geçtiği yolları inceliyormuş. Önüne çıkan Kızılderililer, doruktaki harabelerden söz etmişler. Söylentiye göre harabeleri, ilk çocuklar görmüş. Hiram Bingham çocukların peşine takılarak, doruğa tırmanmış. İnkaların ünlü kenti böylece bulunmuş

Dağ doruğundan başlayarak, teraslanmış düzlüklerde kurulmuş olan kentten, şimdilerde sadece duvar ve temel kalıntıları var Bir de güneş saati bulunuyor Zindanlar da ilginç. İnkalar, suçluları kaya oyuklarına oturur

Lamayı tanıyorsunuz Güney Amerika'nın bu şakacı hayvanı, durup dururken insanın yüzüne tükürüyor

şekilde tutsak ederlermiş Ayak ve el leri, ustaca açılmış kaya oyuklarından geçirilerek, prangaya vurulurmuş Ölüm cezası da, suçlu uçurumdan aşağıya atılarak uygulanırmış.

Harabelerdeki evler pek basit. Dört duvar ve bambu damdan oluşurmuş Kazılar sürüyor, çevredeki dağlarda yeni yeni harabeler bulunuyor. Ama kentin ve İnkaların gizleri henüz çözülememiş Örneğin· Kazılar sırasında hiçbir değerli eşyaya rastlanmamış 109 kadın mumyasına karşın, tek bir erkek mumyası bulunamamış. Bazı yapılar yarım bırakılmış Bu kentin dağ doruğuna nasıl yapıldığı da bilinmiyor Tarım amacıyla yamaçlarda düzenlenen terasların toprağı, nereden, nasıl getirildi? Burada yaşayan insanlar, neden birdenbire yok oldular Bulaşıcı hastalıktan kırıldılar mı, yoksa susuzluktan başka yörelere mi dağıldılar? Bu soruların cevapları henüz bulunamamış

Harabeleri gezerken, belli aralıklarla esen garip rüzgârla kulağıma, korkunç sesler doluyor Arkadaşlar da aynı sesleri duyduklarını söyluyorlar Ulumayı andıran, tüyler ürpertici bir ses bu... Arkadaşlardan biri: "Geçmişte uçuruma atılan suçluların çığlıkları, dağlarda yankılanıp bize ulaşıyor. Ya da İnkaların ruhları hâlâ buralarda dolaşıyor." demez mi!. Bu şakadan epey etkilendik. Ama, o sesin gizi, aşağıya inerken, çözüldü. On üç yaşlarında yoksul bir Kızılderili erkek çocuktu bizleri korkutan Kendisi, turist taşıyan minibüslerin peşine takılıyor. Bıtkı ortusunun arasında bulunan eski ve kes tirme yolda, dehşet verici sesler çıkararak koşuyor Sesi, karşı dağlar da yankı yapıyor. Uzun süre yok olmuyor. Harabe gezisine gizemli bir anlam kazandıran bu çocuğa, turistler para veriyor. Bu çocuğun, küçüklüğünden beri boyle davrandığını öğreniyoruz Yerliler onun, eski İnkalardan birinin ruhunu taşıdığına inanıyorlarmış. Siz ne dersiniz?

Cuzco'dan Lima'ya dönüyoruz. Orada dünyaca ünlü altın müzesini geziyoruz. Altın filizlerini, gizemli ışıltılar saçan altın külçeleri görüyoruz. Altından yapılma takılar, eşyalar gerçekten gözalıcı. Altın arayıcıları tarafından yeraltından çıkarılan pek çok ilginç eşya da var. Büyü bebekleri, insan, hayvan mumyaları, bir de dişleriyle doğmuş bir bebek mumyası duruyor vitrinde. Dişli doğması uğursuzluk sayılarak, bebek hemen öldürülüp ibret olsun diye mumyalanmış. Zavallı Kızılderililerin beyazlar tarafından kökleri kazınmış. Belki de gerçekten, bu dişli bebek onlar için uğursuzluk işaretiydi Ne dersiniz? Kızılderililer, böyle şeyle re hâlâ yürekten inanıyorlar. Yazık ki, sadece inanç yönünden değil, sosyal, politik ve ekonomik yönden çağın pek gerisindeler. Oysa, toprakları verimli, iklimleri iyi

Gezgin olarak gittiğim ülkelerden hep iyi bir dille söz etmeye özen gösteriyorum. Uluslara saygı duyuyorum Ama gerçeği yazmamak da olmuyor

Yabancılar ülkemize gelince, onlarda çok iyi izlenim bırakmamız gerek. Yoksa ülkelerine dönünce, bizler için iyi şeyler söylemelerini bekleyemeyiz değil mi çocuklar!

Doğrusu ya, her şeye karşın, Peru'dan iyi izlenimlerle ayrıldık. Orada ilginç şeyler gördük. Safkan Kızılderililerle birkaç gün, birlikte yaşadık. Şimdi Güney Amerika'nın (Brezilya'dan sonra), ikinci büyük ülkesi olan ARJANTİN'e gidiyoruz. Bakalım bu dünyaca ünlü ülkede bizleri neler bekliyor? Gezıyı sevdinizse, haydi gelin oraya da birlikte gidelim!.

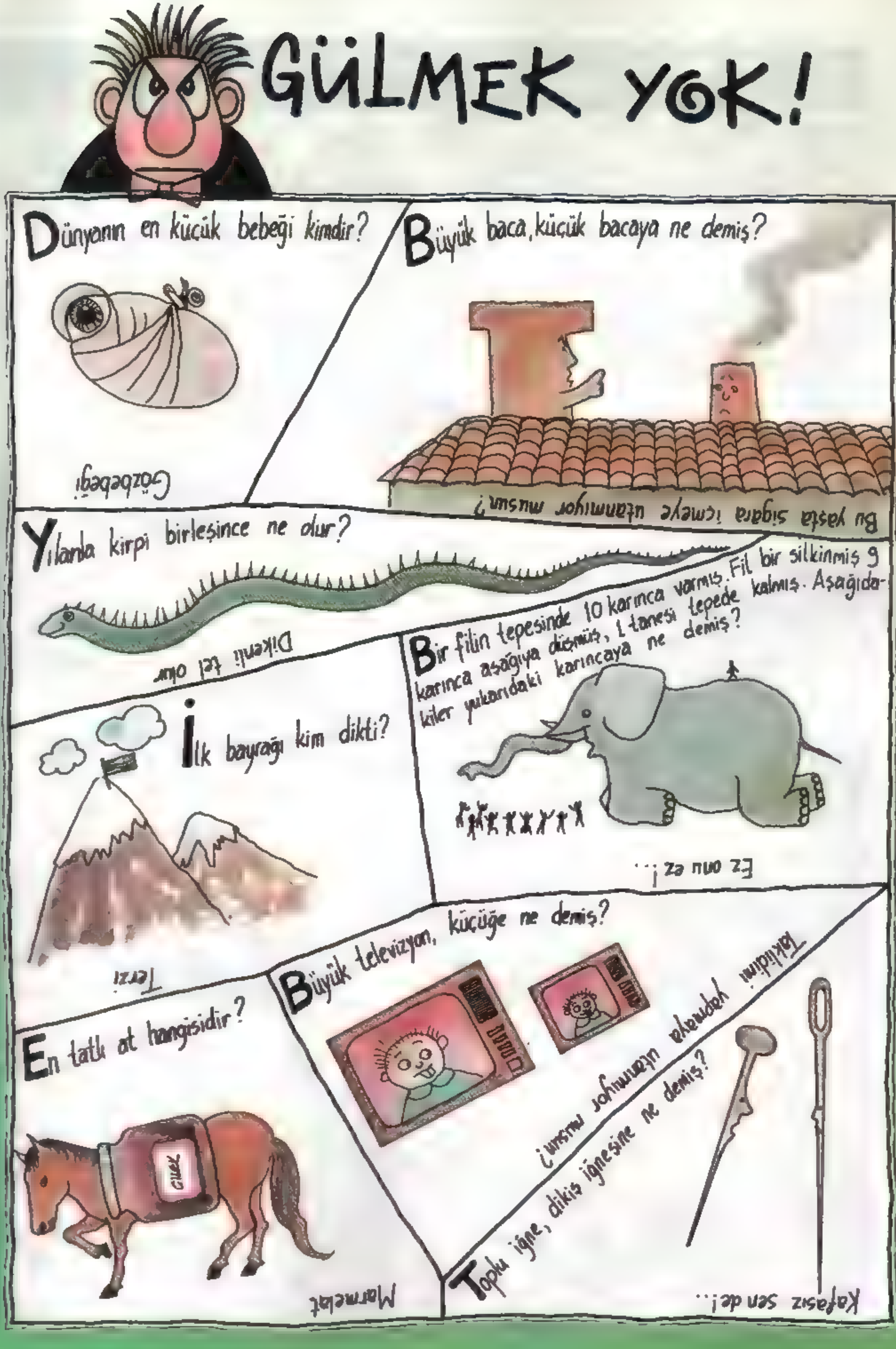
GÜLMEK YOK!
Dünyanın en küçük bebeği kimdir?
Gözbebeği
Büyük baca, küçük bacaya ne demiş?
Bu yaşta sigara içmeye utanmıyor musun?
Yılanla kirpi birleşince ne olur?
Dikenli tel olur
Bir filin tepesinde 10 karınca varmış. Fil bir silkinmiş 9 karınca aşağıya düşmüş, 1 tanesi tepede kalmış. Aşağıdakiler yukarıdaki karıncaya ne demiş?
Ez onu ez!...
İlk bayrağı kim dikti?
Terzi
Büyük televizyon, küçüğe ne demiş?
Taklidimi yapmaktan utanmıyor musun?
En tatlı at hangisidir?
Marmelat
Toplu iğne, dikiş iğnesine ne demiş?
Kafasız sen de!...

TOPAÇ, ETOBUR BİTKİLER

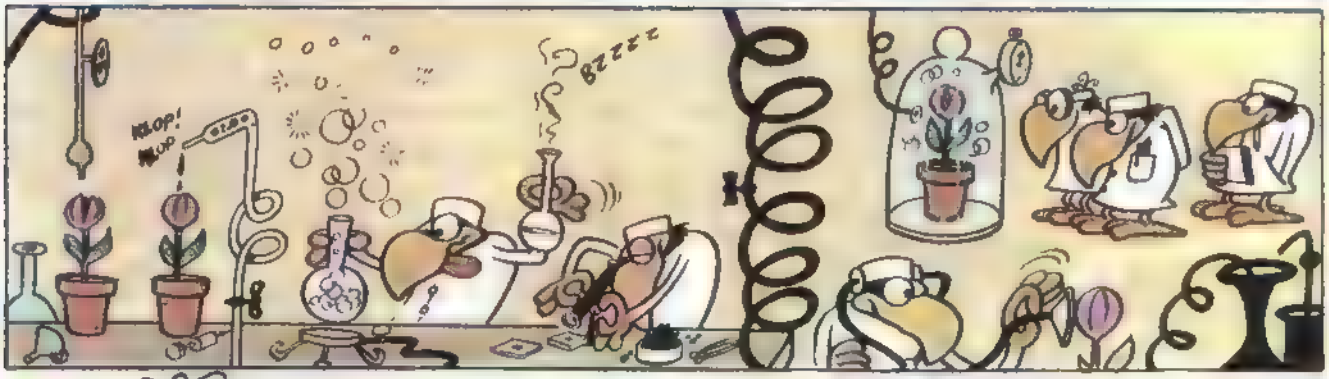

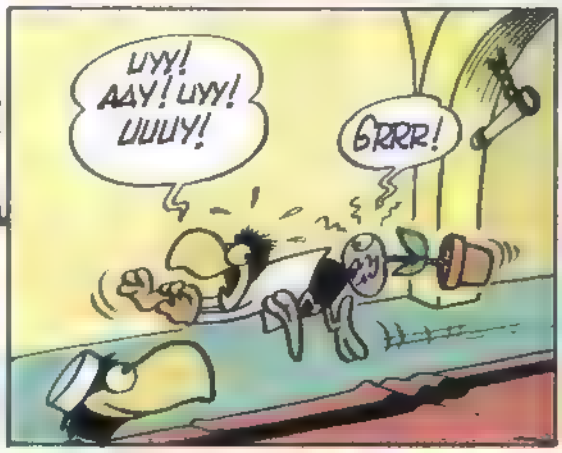

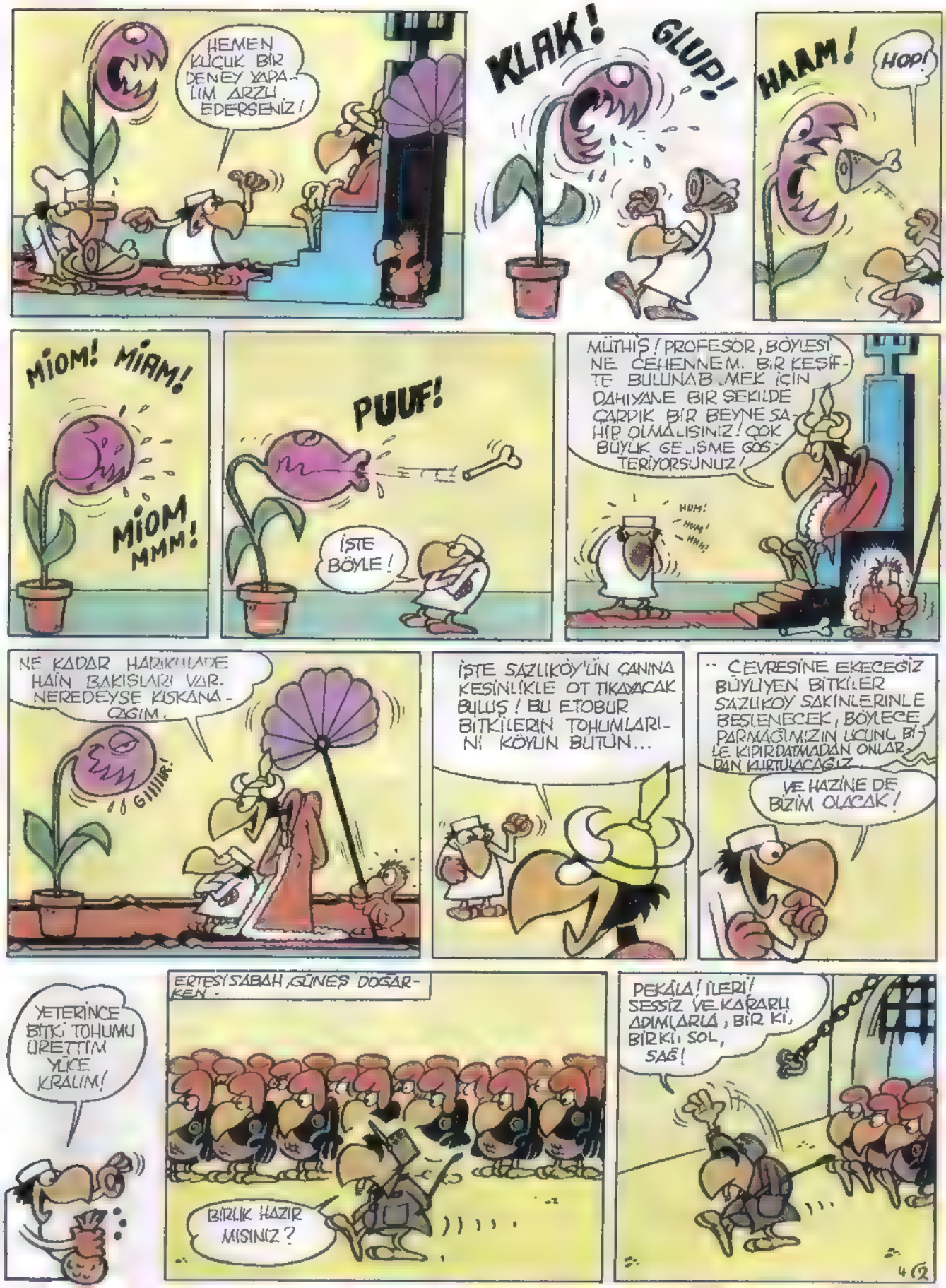
HEMEN KÜÇÜK BİR DENEY YAPALIM ARZU EDERSENİZ!
KLAK!
GLUP!
HAAM!
HOP!
MIOM! MIAM!
MIOM MMM!
PUUF!
İŞTE BÖYLE!
MÜTHİŞ! PROFESÖR, BÖYLESİNE CEHENNEM. BİR KEŞİFTE BULUNABİLMEK İÇİN DAHİYANE BİR ŞEKİLDE ÇARPIK BİR BEYNE SAHİP OLMALISINIZ! ÇOK BÜYÜK GELİŞME GÖSTERİYORSUNUZ!
MDM!
HUM!
MM!
NE KADAR HARİKULADE HAİN BAKIŞLARI VAR. NEREDEYSE KISKANACAĞIM.
GIIIIR!
İŞTE SAZLIKÖY'ÜN CANINA KESİNLİKLE OT TIKAYACAK BULUŞ! BU ETOBUR BİTKİLERİN TOHUMLARINI KÖYÜN BÜTÜN...
.. ÇEVRESİNE EKECEĞİZ BÜYÜYEN BİTKİLER SAZLIKÖY SAKİNLERİNİ BESLENECEK, BÖYLECE PARMAĞIMIZIN UCUNU BİLE KIPIRDATMADAN ONLARDAN KURTULACAĞIZ.
VE HAZİNE DE BİZİM OLACAK!
YETERİNCE BİTKİ TOHUMU ÜRETTİM YÜCE KRALIM!
ERTESİ SABAH, GÜNEŞ DOĞARKEN..
BİRLİK HAZIR MISINIZ?
PEKÂLÂ! İLERİ! SESSİZ VE KARARLI ADIMLARLA, BİR Kİ, BİR Kİ, SOL, SAĞ!
4 (2)

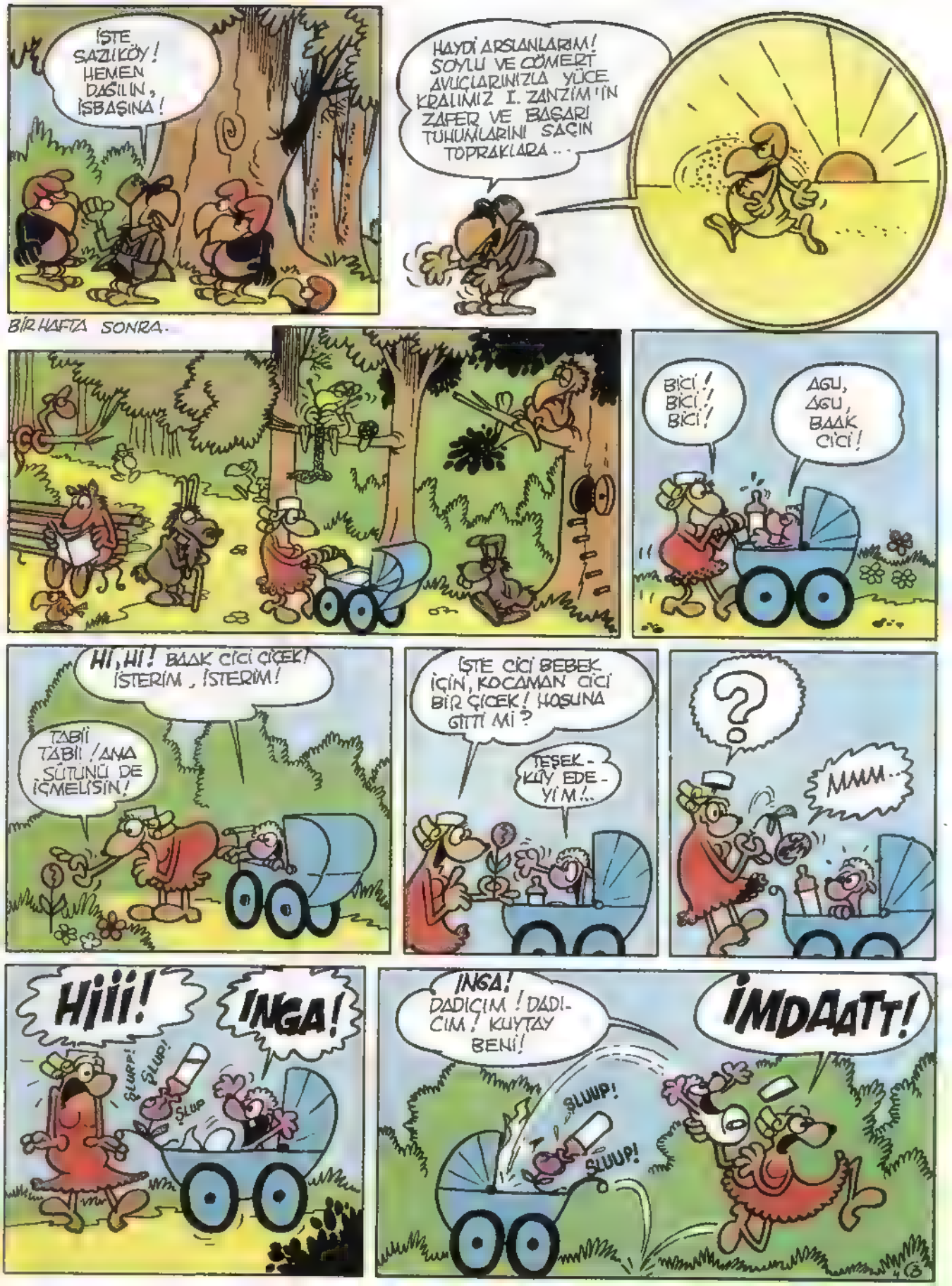

İŞTE SAZLIKÖY! HEMEN DAĞILIN, İŞBAŞINA!

HAYDİ ARSLANLARIM! SOYLU VE CÖMERT AVUÇLARINIZLA YÜCE KRALIMIZ I. ZANZİM'İN ZAFER VE BAŞARI TUHUMLARINI SAÇIN TOPRAKLARA...

BİR HAFTA SONRA.

BİCİ! BİCİ! BİCİ!

AGU, AGU, BAAK CİCİ!

HI, HI! BAAK CİCİ ÇİÇEK! İSTERİM, İSTERİM!

TABİİ TABİİ! AMA SÜTÜNÜ DE İÇMELİSİN!

İŞTE CİCİ BEBEK İÇİN, KOCAMAN CİCİ BİR ÇİÇEK! HOŞUNA GİTTİ Mİ?

TEŞEKKÜY EDEYİM!..

?

MMM...

Hİİİ!

INGA!

ŞLURP! ŞLUP! ŞLUP

INGA! DADICIM! DADICIM! KUYTAY BENİ!

İMDAATT!

ŞLUUP! ŞLUUP!

KLAK!
KLAK!
KLAK!
DADICIM! DADICIM!
YETİŞİN! ORADA BİR ÇİÇEK VAR BEBEYİN BİBERONUNU İÇTİ!
GİDİP BAK.N! ŞİMDİ DE ÇOCUĞUN ARABASINI YİYOR! KORKUYORUM!
HA! HA! HA!
YENİ DADI PEK SAKACI ANLAŞILAN!
HA! HA! HA!
ARKASINA BAKMADAN KAÇIYOR YAHU!
HA! HA! HA!
HA! HA! HA!
?
DADIM, DADIM! ÖLDÜRÜRÜM!
TUHAF! ÇOK TUHAF! ŞUNU YAKINDAN GÖRELİM HELE!
?
DADI DOĞRU SÖYLÜYORMUŞ! ÇOK KORKUNÇ ŞEYLER OLUYOR! BUNU HİSSEDİYORUM! DOĞRUCA EVE GİDEYİM!
TOPAÇ
SAKİN KAFAYLA DÜŞÜNMEM GEREK!
SCRAC!
MIAM!
KROK!
?
HI!
ETOBUR BİR BİTKİ!
KLAK!
KLAK!
KLAK!
4

İŞTE KORKUNÇ ŞÜPHELİ OKADA!
KLAK!
?
KLAK!
İZLERİ NEREYE GİDECEK BAKALIM!
İŞLER ÇATALAŞIYOR BU AKŞAM EPEY DOLAŞANLAR OLMUŞ BURADA
HEPSİ DE OLGUNLAŞTILAR, ÖYLE SANIYORUM Kİ OPERASYONU BAŞLATABİLİRİZ YÜCE ZANZİM!
KLAK!
KLAK!
ZANZİM! BUNU TAHMİN ETMELİYDİM!
İLERİ!
KLAK! KLAK! KLAK!
KLAK!
ZANZİM'İN DEHŞETENGİZ PLÂNINI ŞİMDİ ANLADIM!
YİTİRİLECEK BİR SANİYE BİLE YOK!
ÇABUK SÜPER KABUĞUMA BÜRÜNEYİM!
VUUUUM!
TOPAÇ!
KLAK!
KLAK!
AAHHHH!
KLAK!
KLAK!
4/5

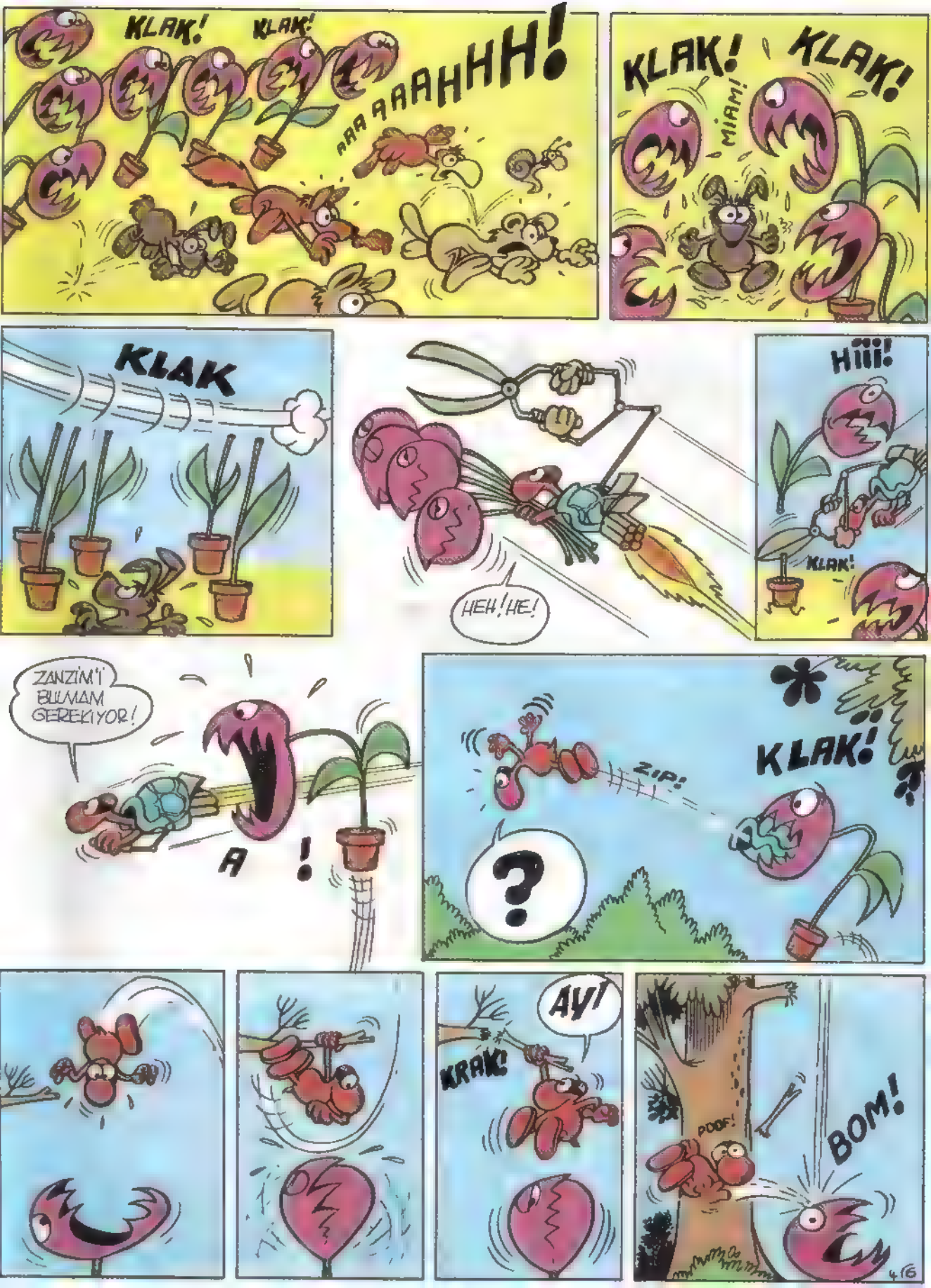
KLAK!
KLAK!
AAAAAHHH!
KLAK!
KLAK!
MIAM!
KLAK
HEH! HE!
Hiii!
KLAK!
ZANZİM'İ BULMAM GEREKİYOR!
A !
ZIP!
KLAK!
?
AY!
KRAK!
POOF!
BOM!
4/6

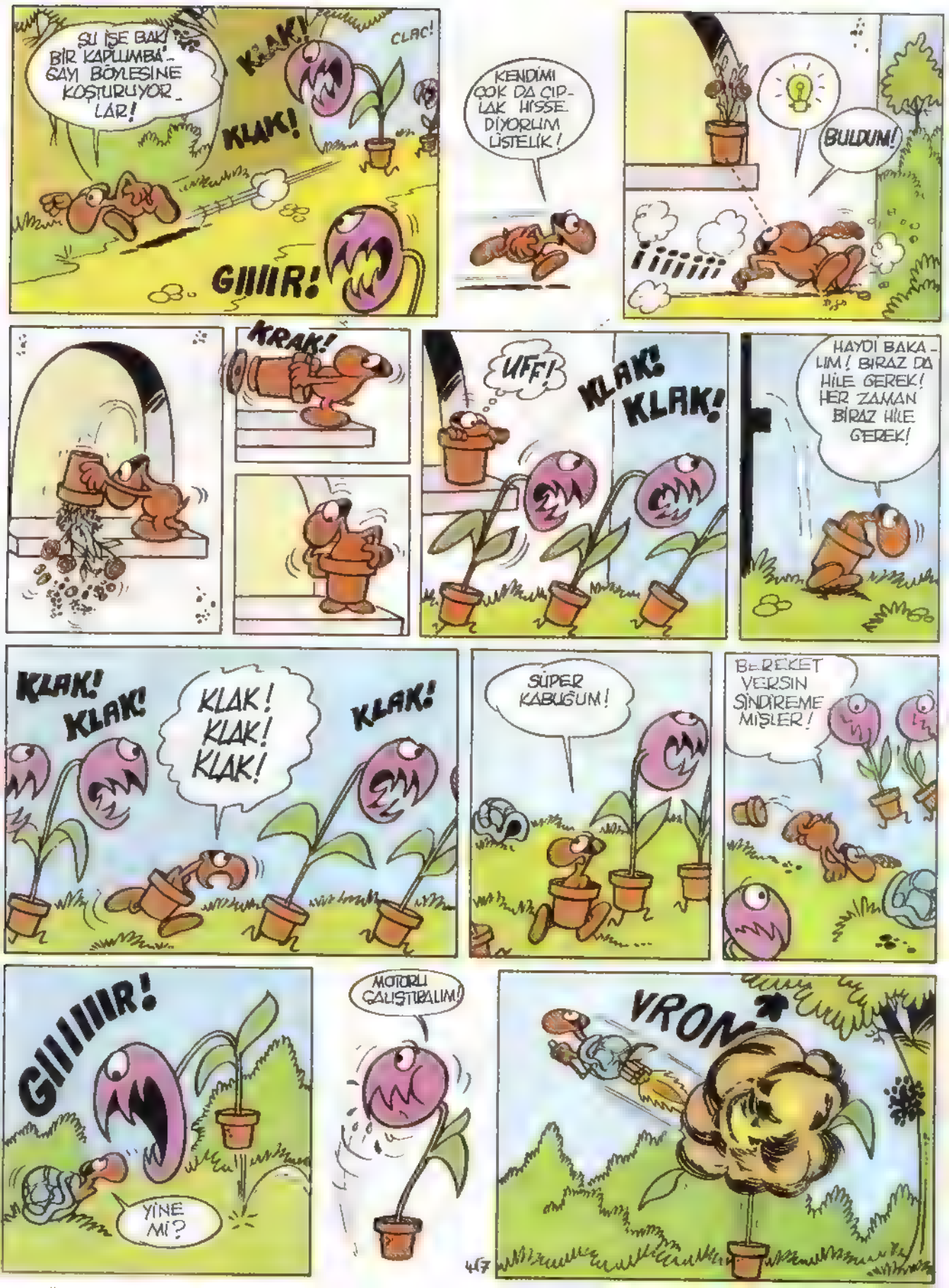
SU İŞE BAK! BİR KAPLUMBA'- GAYI BÖYLESİNE KOŞTURUYOR_ LAR!
KLAK!
CLAC!
KLAK!
GIIIIR!
KENDİMİ ÇOK DA ÇIP- LAK HİSSE- DİYORUM LİSTELİK!
BULDUM!
KRAK!
UFF!
KLAK! KLAK!
HAYDİ BAKA- LIM! BİRAZ DA HİLE GEREK! HER ZAMAN BİRAZ HİLE GEREK!
KLAK! KLAK!
KLAK! KLAK! KLAK!
KLAK!
SÜPER KABUĞUM!
BEREKET VERSİN SİNDİREME MİŞLER!
GIIIIIIR!
YİNE Mİ?
MOTORLU ÇALIŞTIRALIM!
VRON

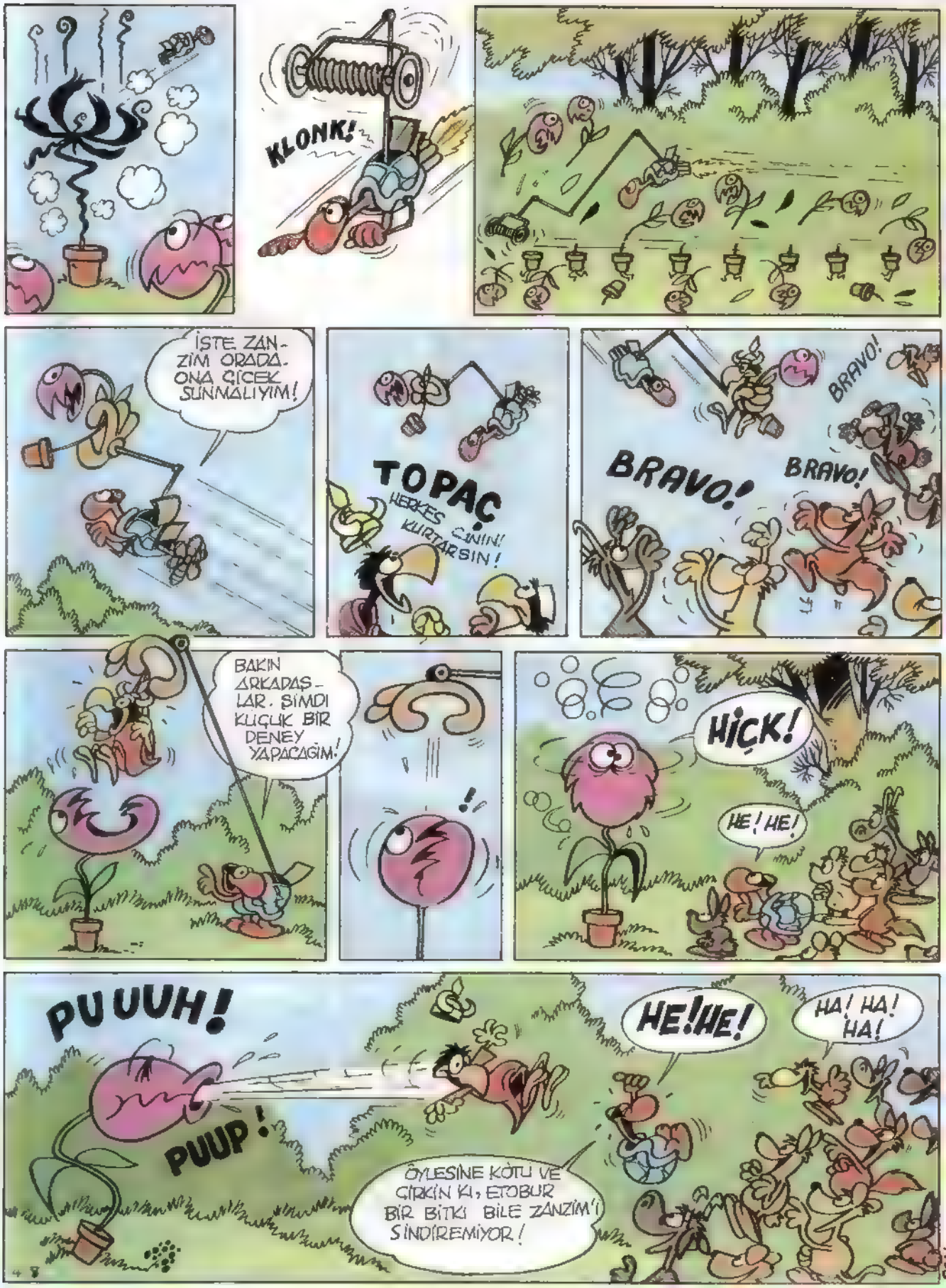
KLONK!
İŞTE ZANZİM ORADA. ONA ÇİÇEK SUNMALIYIM!
TOPAÇ HERKES CANIN! KURTARSIN!
BRAVO!
BRAVO!
BRAVO!
BAKIN ARKADAŞLAR. ŞİMDİ KÜÇÜK BİR DENEY YAPACAĞIM!
!
HIÇK!
HE! HE!
PUUUH!
PUUP!
HE!HE!
HA! HA! HA!
ÖYLESİNE KÖTÜ VE ÇİRKİN KI, ETOBUR BİR BİTKİ BİLE ZANZİM'İ SİNDİREMİYOR!

BİR BUL EĞLEN

İki resim arasındaki altı farkı bulabilir misiniz?

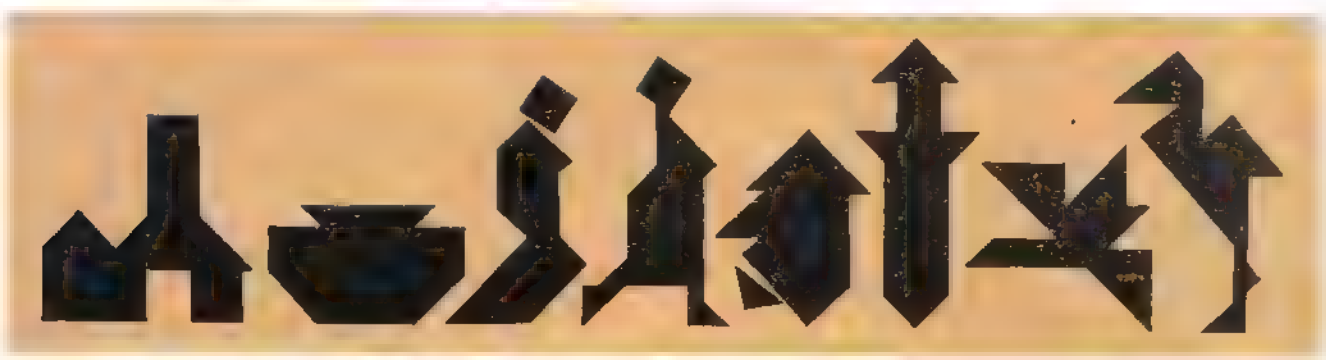

Soldaki dört ÇİNMECE probleminin çözümü bu sayıda. Öbür dördü için bir ay sabır.

Elinize Sağlık

(KAREMELA YAPIYORUZ)

GEREKLİ MALZEME
500 gr. ŞEKER
100 gr. MARGARİN
BİR TUTAM TUZ
1 PAKET VANİLYA
FOLYO KAĞIDI (ALÜMİNYUM KAĞIT)

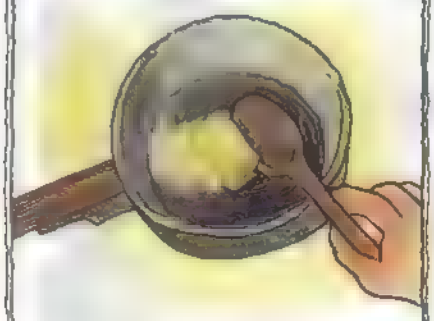

BİR TAVAYA YAĞI KOYUN OCAKTA ERİMEYE BIRAKIN.

ERİDİKTEN SONRA DİĞER MALZEMELERİ KOYARAK DEVAMLI KARIŞTIRIN. ÜÇ DÖRT DAKİKA SONRA ŞEKERLER İYİCE ERİYECEKTİR. KARIŞIM KOYU KAHVERENGİNE DÖNÜŞÜNCE, FAZLA SERTLEŞMEDEN OCAKTAN İNDİRİN

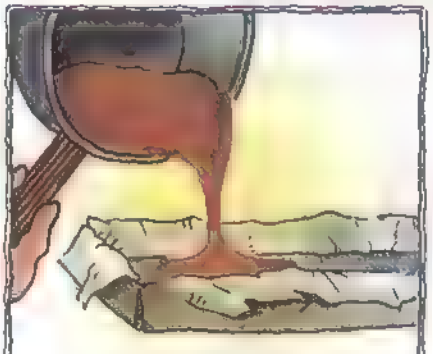

BİR KARTON KABIN İÇİNE YERLEŞTİRDİĞİNİZ FOLYO KAĞIDININ ÜZERİNE YAVAŞ YAVAŞ DÖKÜN.

İKİ ÜÇ DAKİKA BEKLEDİKTEN SONRA FOLYO KAĞIDIYLA BİRLİKTE KAPTAN ÇIKARIN VE EŞİT ARALIKLARLA KESİN.

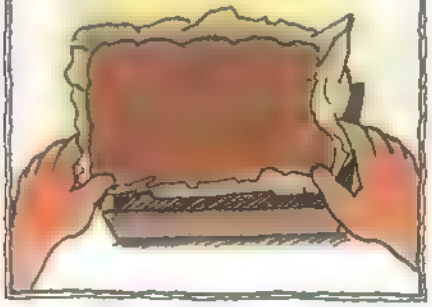

DİLERSENİZ KESTİĞİNİZ PARÇALARI KIRTASİYECİDEN ALABİLECEĞİNİZ SÜSLÜ HEDİYE KAĞITLARINA DÜZGÜN BİR BİÇİMDE SARIN.

MUTFAKTA HER ZAMAN BULUNABİLEN MALZEME İLE ÇABUCAK YAPACAĞINIZ BU KAREMELALAR YILBAŞI SOFRANIZA RENK KATACAKTIR.

AŞAĞIDAKI 8 BULMACAMIZI DOĞRU YANITLAYAN KARDEŞLERİMİZE EL BECERİLERİNİ GELİŞTİRECEK, BOŞ VAKİTLERİNİ DEĞERLENDİRECEK, KENDİLERİNİ KOLLEKSİYONCULUĞA YÖNLENDİRECEK MAKET ARMAĞAN EDİYORUZ. YANITLARINIZI

DOĞAN KARDEŞ DERGİSİ
ÖDÜLLÜ BULMACA KÖŞESİ P.K. 217
BEYOĞLU / İSTANBUL

ADRESİNE POSTALAYIN.

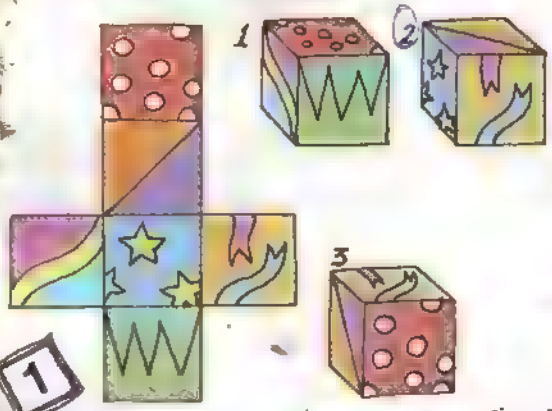

1 AÇIK OLARAK ÇİZİLMİŞ OLAN KÜP, ÜÇ KÜPTEN HANGİSİNİ OLUŞTURUYOR?

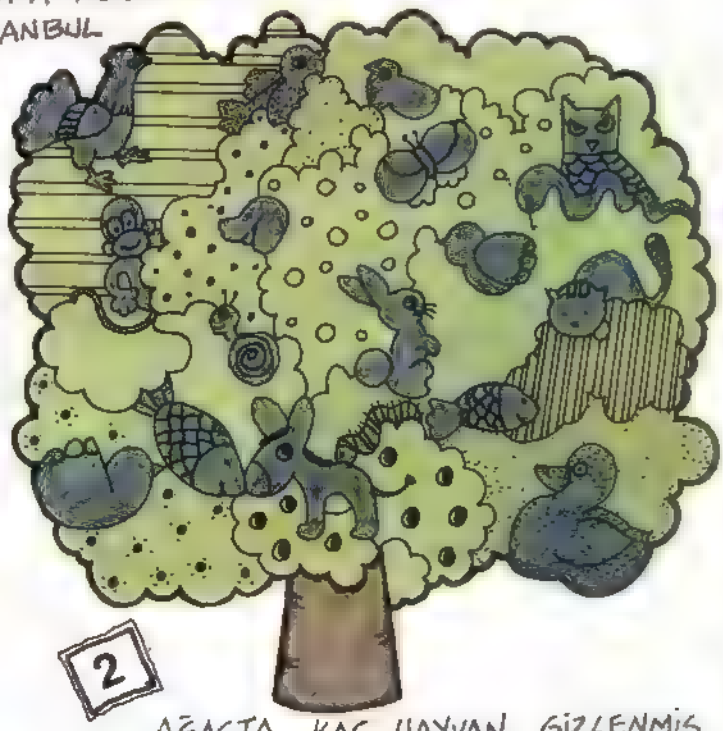

2 AĞAÇTA KAÇ HAYVAN GİZLENMİŞ, BULABİLİR MİSİNİZ?

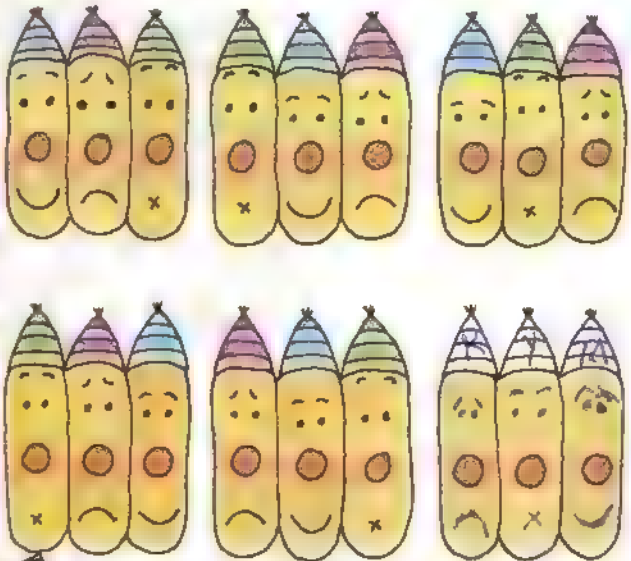

3 BU DİZİYİ MANTIKLI BİÇİMDE TAMAMLAMAK İÇİN HANGİ YÜZ İFADELERİNİ KULLANMAK GEREKİR?

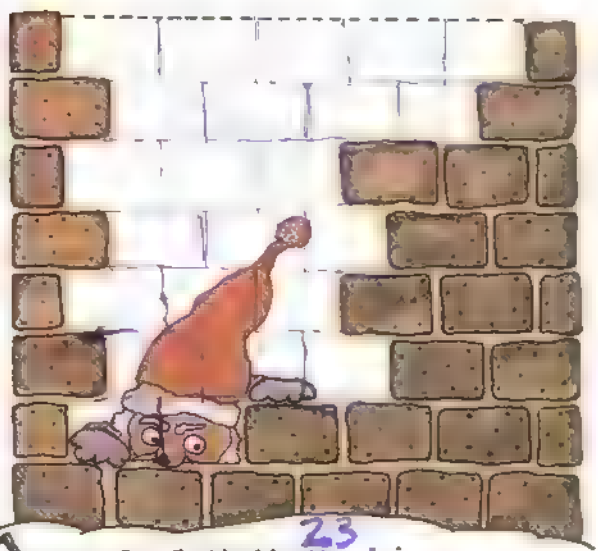

4 DUVARI TAMAMLAMAK İÇİN KAÇ TUĞLA GEREKİR?

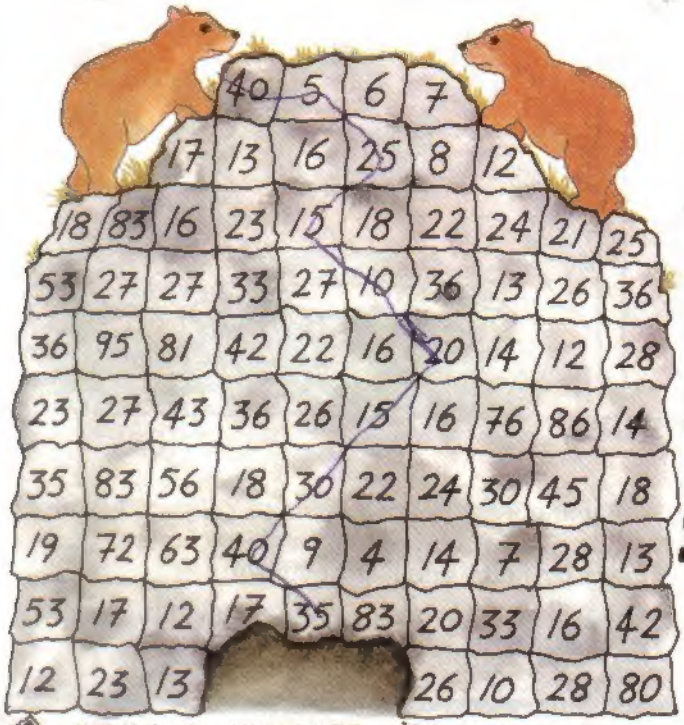

5 ŞAŞKIN AYI KARDEŞLER 5'İN KATI OLAN SAYILARIN BULUNDUĞU KARELERDEN GEÇEREK EVLERİNİN YOLUNU BULABİLİRLER. ONLARA, GEÇMEK ZORUNDA OLDUKLARI KARELERİ GÖSTEREREK YARDIM EDER MİSİNİZ?

6 BU İŞLEMİ YAPARKEN BİR KEDİYLE BİR YAPRAĞA HANGİ DEĞER VERİLMELİDİR?

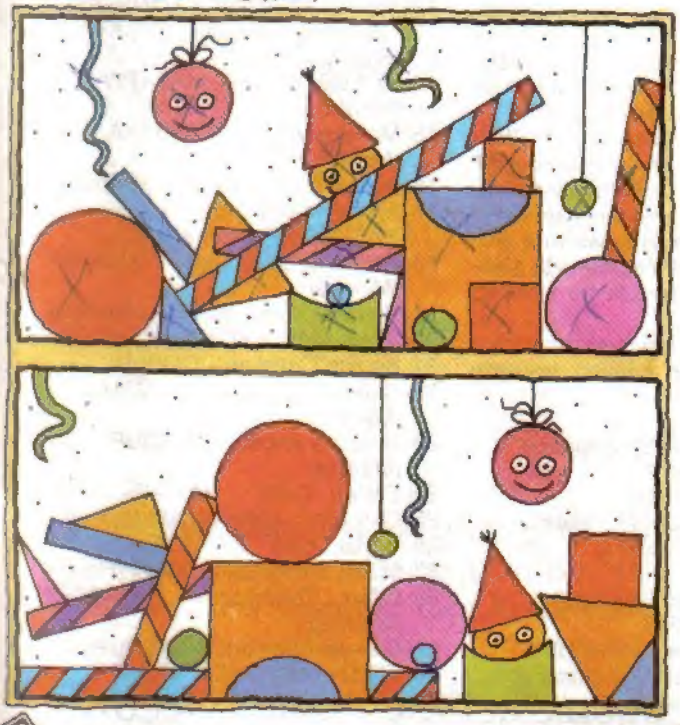

7 OYUNCAKLARI KARMAKARIŞIK EDEN HAYALET, BUNLARDAN BİRİNİ GÖTÜRDÜ. HANGİSİNİ?

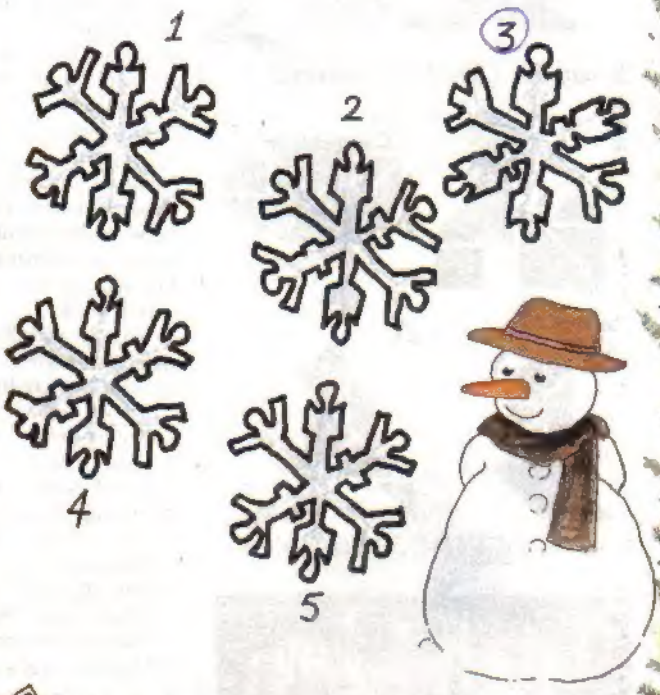

8 KAR TANELERİNDEN FARKLI OLANI İŞARETLEYİNİZ.

Hata yap(ma)mak

TUZLUĞU İSTEYEBİLİRDİM....

Akşam yemeğe gelecek konuklarımız için bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Annemin özenle hazırladığı yemekleri ve sofrayı görmeliydiniz. Bembeyaz örtüler, tabaklar, ortada bir vazo dolusu çiçek... Yemeğe başladıktan sonra benim çorbamı tuzsuz bulmama kadar her şey yolundaydı. Tuzluğun benden az ileride durduğunu görüp, birden uzanmaya çalıştım. İşte ne olduysa o anda oldu. Kolum sürahiye çarptı. O güzelim masa bir anda sırılsıklam olmuştu.

Oysa Zeynep Teyze'nin önünde duran tuzluğu ondan isteyebilirdim.

3. sayının ÇİNMECE çözümleri

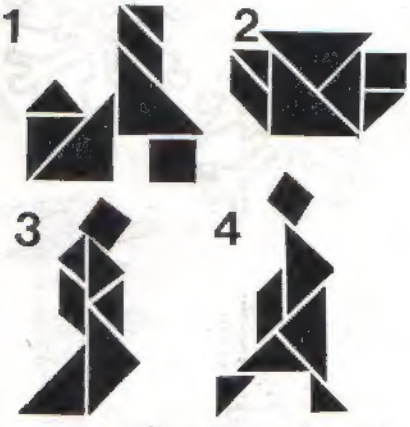

4. sayının ÇİNMECE çözümleri

Altı fark...

ÖDÜL KAZANAN KARDEŞLERİMİZ

İkinci sayımızdaki Ödüllü Bulmacaları doğru çözen kardeşlerimiz belli oldu. Ne yazık ki, bulmacalarımızın sekizini de tam olarak çözen kardeşlerimiz çok az. Onun için, yedi bulmacayı çözenler arasında bir kura çektik ve kazananları da ödüle dahil ettik. Böylece ancak 30 kardeşimiz armağan kazanabildi.

Ödül kazanan kardeşlerimiz ödüllerini, en yakın Yapı Kredi şubesine başvurarak alabilecekler. Ödül listesinde kardeşlerimizin başvuracakları Yapı Kredi şubeleri belirtilmiştir. Bundan önce postayla yaptığımız ödül dağıtımında görülen aksaklıklar nedeniyle bu yöntemi tercih ettik.

Yapı Kredi şubesi olmayan merkezlerdeki kardeşlerimize ödülleri postayla gönderilmektedir.

1- Çağla Sular - KONYA *(Merkez)*
2- Ersin Yücel - İZMİT
3- Neclâ Sular - ÇORLU
4- Nurseli Sular - KONYA *(Merkez)*
5- Emre Aykın - İSTANBUL *(Göztepe)*
6- Anıl Gürbüz - İZMİR *(Aliağa)*
7- Sevin Fide - KIBRIS
8- Osman Danışman - GEREDE
9- Nilüfer Ünal - ANKARA *(Kızılay)*
10- Gökhan Solman - EDİRNE *(Keşan)*
11- Esin Demirbilek - LÜLEBURGAZ
12- Sema Uyandırıcı - İZMİR *(Hatay)*
13- Ceylan Gündüzalp - ANKARA *(Kızılay)*
14- M. Fatih Akgün - MALATYA *(Merkez)*
15- Mehmet Akyel - MALATYA *(Merkez)*
16- Sunalp Özel - BURSA *(Merkez)*
17- Ali Bayram Gümüş - GAZİANTEP *(Merkez)*
18- Fatma Çağdaş Ulaş - SAMSUN *(Merkez)*
19- Yetkin Yazıcı - BURSA *(Merkez)*
20- Aysel Sular - KONYA *(Merkez)*
21- Behice Çalışkan - ÇORLU
22- Çağla Laçin Ulaş - SAMSUN *(Merkez)*
23- A. Ozan Akbaş - BURDUR *(Merkez)*
24- Emrah Çelik - ANKARA *(Emek)*
25- Can Erol - İZMİR *(Çamdibi)*
26- Berke Önen - TARSUS
27- Murat Uyandırıcı - İZMİR *(Hatay)*
28- Oğuz Demirer - ESKİŞEHİR *(Merkez)*
29- Gamze Akalgan - LÜLEBURGAZ
30- Elif Özmısra - KOCAELİ

2. SAYIDAKİ "ÖDÜLLÜ BULMACA"LARIMIZIN ÇÖZÜMÜ

1- D_2 - E_4
2- 64 tuğla
3- 2 ve 7 numaralı ok
4- Ortadaki kare sağ alt köşeye gelmeli
5- 2 numaralı küp
6- Elma-muz-kiraz
7- 7 adet küp
8- 6, 48, 12, 36, 6, 60, 18, 42, 36, 54, 6, 54, 90, 42, 18, 24, 60

Annemle babam, iyi düşünürler...

Ayda 5-10 bin lira tasarrufla geleceğin milyarderi olmak isterseniz, size en yakın bir Halk Sigorta acentesine veya bir Yapı Kredi şubesine uğramanız yeterlidir.

Yurt Çapında Hizmet Veren Bölge Müdürlüklerimiz :

Genel Müdürlük
Büyükdere Cad. No. 161
Halk Sigorta Merkez Han
80506 Zincirlikuyu-İSTANBUL
P.K. 126 Levent-İSTANBUL
Telefon: 1911-174 39 40-49 (10 Hat)
Telex : 26438 hasi tr
31040 hasi tr
Telefax: 175 16 68

ADANA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:
Ziya Paşa Bulvarı, Hocaoğlu Apt.
No. 74 Asma Kat 01180 ADANA
Telefon:(0171) 132 787-132 788
Telex : 62184 kese tr
Telefax: 131 352

ANKARA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:
İnkılap Sok. No. 19/2
06420 Kızılay/ANKARA
Telefon:(0141) 135 5100 / 4 hat
Telex : 42662 abu tr
Telefax: 131 17 93

BURSA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:
Atatürk Cad. Uhasanı Karşısı
Agah Han No. 11 Kat 2 16040
BURSA
Telefon:(0124) 21 36 16-21 32 97
Telefax: 22 58 14

İZMİR BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:
Halk Ziya Bulvarı No.74
İzmir İş Merkezi 35210 İZMİR
Telefon:(0152) 13 34 34-34 36 11
Telex : 53445 hisi tr
Telefax: 19 16 73

HALK SİGORTA
YAŞAM SİGORTASI
Bir yaşam gereği.

rota

Dünya çocuklarıyla el ele...

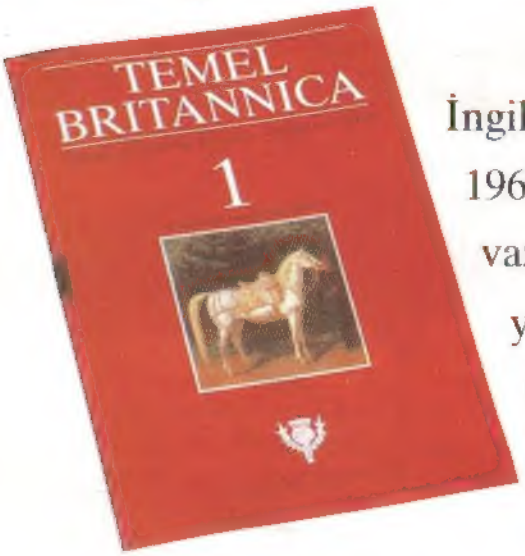

İngilizce konuşulan ülkelerde 1960'tan beri temel eğitimin vazgeçilmez başvuru kaynağı ve yardımcısı olan CHILDREN'S BRITANNICA şimdi ülkemizde yayımlanıyor.

Batı dünyasının eğitimdeki en büyük yardımcısı şimdi ülkemizde. Konulara yaklaşımı, anlatımı, diliyle 7-14 yaş kuşağının anlayarak, severek öğrenmesi için özel olarak hazırlanmış evrensel bir ansiklopedi.

Doğadan tarihe, uzaydan teknolojiye, sanattan spora tüm maddeleri uzmanlar, bilim adamları ve eğitimciler tarafından yazıldı. Türkiye'deki ilk ve ortaokul öğretim programları gözetilerek zenginleştirildi. Ülkemizin evrensel nitelikteki tek temel eğitim ve kültür ansiklopedisi. Derslere yardımcı, hayata hazırlayıcı...

■ 20 cilt ■ 7.000 sayfa ■ 12.000 madde ■ 6.500 fotoğraf, harita ve çizim.
ÜCRETSİZ EKLER ■ KUŞLAR: 96 kuş türünü içeren kuşe kâğıda renkli, özel baskılı eşsiz bir albüm. 44 sayfa.
■ ÜLKELER: 178 ülkeye ilişkin en yeni ve temel bilgiler. 184 sayfa.

1. fasikül 19 Aralık'ta, 2. fasikül 26 Aralık'ta çıktı...

TEMEL
BRITANNICA
TEMEL EĞİTİM VE KÜLTÜR ANSİKLOPEDİSİ

Ana Yayıncılık A.Ş. ve Encyclopaedia Britannica, Inc. işbirliğiyle yayımlanmaktadır.